

NÖB-24/2011.
(NÖB-24/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottság**ának
2011. október 19-én, szerdán, 10 óra 50 perckor
Nagyszalontán, a Magyar Házban (Kossuth Lajos utca 16.)
megtartott üléséről

---

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Török László, Nagyszalonta polgármesterének köszöntője, tájékoztatója</i>	5
<i>Elnöki megnyitó</i>	6
<i>A napirend elfogadása</i>	8
<i>Szilágyi Mátyás főkonzul (Kolozsvár) tájékoztatója</i>	8
<i>A romániai magyar politikai pártok partiumi vonatkozású beszámolója</i>	11
<i>Szabó Ödön ügyvezető elnök (RMDSZ, Bihar megyei szervezet)</i>	11
<i>Zatykó Gyula megbízott elnök (EMNT)</i>	16
<i>Kozma Csaba elnök (MPP Bihar megyei szervezet)</i>	19
<i>A történelmi magyar egyházak tájékoztatója</i>	20
<i>Csűry István püspök (Királyhágómelléki Református Egyházkerület)</i>	20
<i>Gyenge Béla kanonok (Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegye)</i>	22
<i>Mátyás Attila esperes (Nagyvárad Evangélikus Lutheránus Egyházközség)</i>	23
<i>Buzogány-Csoma István lelkész (Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség)</i>	24
<i>Önkormányzatok, valamint oktatási, szociális és civil szervezetek tájékoztatója</i>	25
<i>Illyés Gyula polgármester (Szatmárnémeti)</i>	25
<i>Bognár Levente alpolgármester (Arad)</i>	27
<i>Dr. János-Szatmári Szabolcs rektor (Partiumi Keresztény Egyetem)</i>	29
<i>Dr. Szilágyi Ferenc elnök (Partium Autonómia Kezdeményező Testület)</i>	31
<i>Dr. Szémán Péter elnök (Báthory István Alapítvány)</i>	33
<i>Hozzászólások</i>	35
<i>Az elnök reflexiói</i>	43
<i>Az ülés bezárása</i>	44

Napirendi javaslat

1. Török László, Nagyszalonta polgármesterének tájékoztatója
2. Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul tájékoztatója
3. A romániai magyar politikai pártok partiumi vonatkozású beszámolója
4. A történelmi magyar egyházak tájékoztatója
5. Önkormányzatok, valamint oktatási, szociális és civil szervezetek tájékoztatója

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Potápi Árpád János** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Kovács Ferenc (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Szili Katalin (független), a bizottság alelnöke
Ékes Ilona (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Köszegi Zoltán (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Kalmár Ferenc András (KDNP)
Szávay István (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Kovács Ferenc (Fidesz) megérkezéséig Potápi Árpád Jánosnak (Fidesz)
Dr. Stágel Bence (KDNP) Kalmár Ferenc Andrásnak (KDNP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Török László polgármester (Nagyszalonta)
Szilágyi Mátyás főkonzul (Kolozsvár)
Szabó Ödön ügyvezető elnök (Romániai Magyar Demokrata Szövetség, Bihar megyei szervezet)
Zatykó Gyula megbízott elnök (Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács)
Kozma Csaba elnök (Magyar Polgári Párt Bihar megyei szervezet)
Orbán Mihály képviselő (Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, Bihar megyei szervezet)
Csűry István püspök Királyhágómelléki Református Egyházkerület)
Gyenge Béla kanonok (Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegye)
Mátyás Attila esperes (Nagyvárad Evangélikus Lutheránus Egyházközség)
Buzogány-Csoma István lelkész (Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség)
Illyés Gyula polgármester (Szatmárnémeti)
Bognár Levente alpolgármester (Arad)
Dr. János-Szatmári Szabolcs rektor (Partiumi Keresztény Egyetem)
Dr. Szilágyi Ferenc elnök (Partium Autonómia Kezdeményező Testület)
Dr. Szémán Péter elnök (Báthory István Alapítvány)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 50 perc)

Török László, Nagyszalonta polgármesterének köszöntője, tájékoztatója

TÖRÖK LÁSZLÓ polgármester (Nagyszalonta): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Alelnökök! Tisztelt Főkonzul Úr! Főtiszteletű Püspök Úr! Kedves Világi és Egyházi Elöljárók! Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a nemzeti összetartozás bizottsága első erdélyi kihelyezett ülését Nagyszalonta városában tartja. Különösen megerősítő erővel bír, hogy ezen grémium hívására itt, ezen ősi hajlékban a Partium világi és egyházi vezetői adnak találkozót.

Engedjék meg, hogy köszöntő gondolataimban néhány szót elmondjak településünkről. Szalontát elsőként 1214-ben említik a pápai tizedjegyzékben, de a legfontosabb időpont a helység életében az 1606-os esztendő, amikor is a magyarok Mózes, Bocskai István 300 hajdút telepít városunkba. Ezen szabad hajdúk leszármazottjának vallja magát Arany János, a legnagyobb epikus magyar költő, aki városunkban látta meg a napvilágot. Talán épp ezért mondjuk mi, hajdúvárosiak, hogy az a magyar, aki nem látogat el Nagyszalontára, olyan, mint az az arab, aki nem megy el Mekkába.

Épp ezért, engedjék meg, hogy nagy szeretettel köszöntsem önöket ezen a zarándokúton, és – mivel azt tartják, hogy egy fotó többet elárul, mint sok száz szó – engedjék meg, hogy képes beszámolóval engedjek bepillantást városunk mindennapjaiba. Amíg a technika felkészül, hogy ezt elindítsa, engedjék meg, hogy ezt a beszámolót kiegészítsem azzal, hogy bízunk benne, hogy a mai nap folyamán ez a tanácskozás olyan összetartó erőt fog eredményezni, amely a közösségünket itt Nagyszalontán mindenképpen megerősíti, és abba az irányba viszi el, ami számunkra mindenképpen megtartó erővel bír. Hiszen itt, Nagyszalontán alig egy hónappal ezelőtt adtuk át a világnak az első magyar iskolát. Engedjék meg, hogy minekutána ezt a beszámolót megtartottam, s köszöntőmet önök felé irányítottam, egy vendégkönyvet nyújtsak át elnök úrnak, kérve, hogy írja bele néhány idetartozó gondolatát, majd adja tovább az asztal minden egyes résztvevőjének, aki megtoldja azt egy-egy gondolattal és egy kézjeggyel, hogy megörökítsük városunk történelmében ezt a remek pillanatot.

Épp ezért fontos számunkra, hogy itt vannak, és az is fontos közösségünk számára, hogy ebben a vendégkönyvben az első oldalt Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke írta alá, és a legutolsó bejegyzés pedig Kövér László országgyűlési elnöktől van. Ez keretbe foglalja mindazt, amit mi gondolunk nemzetről, összetartozásról és arról a napról, amelyet mi itt együtt megélhetünk. Kérem a kollégát, indítsák el a kisfilmet. *(Vetített prezentáció mutatja be Nagyszalonta városát.)* Köszönöm a figyelmüket.

Ezzel a képes beszámolóval szeretnénk volna kis ízelítőt adni a városunk életéből. Korántsem annyira mélyen, mint ahogyan be szeretnénk mutatni Nagyszalonta városát, de tanácskozás lehetőségei ezt nem engedik meg.

Tisztelt Jelenlévők! Mi Arany János városában úgy hisszük, hogy kővel és téglával lehet országot építeni, de nemzetet csak gondolatokkal, tettekkel. Ám ahhoz, hogy jövőt emeljünk, kellene az alapokra magasodó falak, és kell a tető is. S bár a költő is megénekli, hogy a kő marad, de a nagy sodrás és a világ országútjai felkavarják a tiszta vizű, mondhatnám, tiszta szívű forrásokat. Nem csak országot, hanem hazát is, nem csak nemzetet, hanem boldogulást is akarunk itt, mi magyarok, a szülőföldünkön.

A nemzeti összetartozás bizottsága mellett legyen ez az összetartatás tanácskozása. Mint amikor a szövetségi kapitányok a válogatott mérkőzése előtt összetartó edzéseket tartanak. Mindegy, ki melyik klubban, klubcsapatban rúgja a labdát, a kihívások idején csak az összjáték hozhat eredményt. Ezen gondolatokkal kívánom, hogy tanácskozásunk eredményes legyen, hozzáfűzve azt a veretes sort, amelyet Arany János 1848-ban fogalmazott

meg: „Élni fog a nemzet / Amely összetart: / Kit önvétke meg nem hódít, / Nem hódítja a kard.”

Legyen ez a mai napon a mottója a tanácskozásnak! Kívánok sikeres megbeszélést, köszönöm megtisztelő figyelmüket. (*Taps.*)

Elnöki megnyitó

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Püspök Úr, Polgármester Úr, Főkonzul Úr! Tisztelt Világi és Egyházi Méltóságok! Sok szeretettel és nagy tisztelettel köszöntöm önöket a Magyar Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottságának nevében. Annál is inkább nagy öröm ez számunkra, hiszen – ahogy polgármester úr elmondta – a magyarság Mekkájába jöttünk el, és megmondom őszintén, én még ebben a Mekkában soha nem jártam, bár a Partiumot, Erdélyt többször keresztül-kasul végigjártam, de Nagyszalontára nem jutottam el.

Ebből az alkalomból is, ezért is szeretnék köszönetet mondani polgármester úrnak, az önkormányzat tagjainak, mindenkinek, aki segített abban, hogy ma ez az állandó parlamenti bizottság az ülését meg tudja tartani Nagyszalontán, fókuszálva Erdélyre, de még inkább a Partiumra, amely Magyarország és Erdély között egy különleges világot alkot és alkotott az elmúlt évszázadokban is. Örülünk annak, hogy az első erdélyi kihelyezett ülést itt, a Partiumban tarthatjuk, hiszen sokszor, sok kérdésben a magyarországiak figyelme, az erdélyiek figyelme vagy a román politika figyelme nem erre a térségre fókuszált. Hiszen amikor Romániára vagy Erdélyre gondolunk, akkor a szemünk előtt nem az a sáv jelenik meg, amelyet a XX. században Partiumnak nevezünk el vagy a régmúltban Partiumnak hívtunk.

Azt gondolom, az egyik fontos problémára már rá is vetítettem a figyelmet, amely ennek a környéknek az egyik gondját is alkotja, hogy a figyelem fókusza nem erre a térségre tevődik, hanem a belsőbb erdélyi területekre, olyan területekre, amelyek tömbmagyar lakosságúak, amelyek nagyvárosok, és esetlegesen más gondokkal küszködnek, és más sikereket is értek el, mint ez a történelmi vidék.

A nemzeti összetartozás bizottsága 2011. január 1-jével jött létre, a tavalyi országgyűlési munkánk során a legeslegutolsó szavazással, december 23-án. Bizottságunkban 12 hely van, amelyet jelenleg 11 képviselő tölt be, hiszen az MSZP még mindig nem töltötte be a helyét a bizottságban. Azt gondolom, mint a neve is mutatja - nemzeti összetartozás bizottsága –, a mi bizottságunknak még inkább oda kell figyelnie arra, hogy megtegyünk mindent annak érdekében, hogy a nemzetpolitika terén közösen gondolkodjunk, közösen tegyünk, közösen akarjunk jobbítani az egész nemzet sorsán. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy eddigi működésünk során ez a közösen akarás, közös cselekvés jellemezte a bizottsági munkánkat is.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy amikor különböző nemzetpolitikai kérdésekről beszélgetünk, és sok esetben ez a beszélgetés konkrét döntésekkel is végződik, akkor ne csak a parlament falai között tegyük ezt meg, mintegy hermetikusan elzárva a magyar külvilágtól, a nemzet többi részétől, hanem az elcsatolt országrészekben is hallgassuk meg a magyar pártok, a magyar civil szervezetek, a történelmi egyházak képviselőit. És elnézést, mindig a történelmi egyházakat soroljuk a végére, ezért elnézést kérek, a napirendi pontok között is sajnos ez a hibás sorrend tapasztalható, tehát a történelmi egyházakkal kellett volna kezdenem. Tehát olyan magyarlakta régiókban tartsuk meg a bizottsági ülésünket, ahol közvetlen tapasztalatokat szerezhetünk az ottani magyar világról.

A legelső ilyen bizottsági ülésünket Kárpátaljára szerveztük meg, hiszen talán ma, 2011-ben elmondható, hogy Kárpátalja az a terület, ahol a legtöbb gondal küszködnek az ott élők. A második kihelyezett bizottsági ülésünket Szlovéniában tartottuk, és a harmadikra pedig a mai napon kerül sor. Ennek a bizottsági ülésnek a megszervezése – azt gondolom, nyugodtan elmondhatjuk ilyen szűk körben és a sajtó jelenlétében is – nem volt teljesen

problémamentes, hiszen ma Erdélyt az összetartozás mellett jellemzi a széthúzás is. Azt gondolom, a nemzeti összetartozás bizottsága kihelyezett ülése szimbolikus jelentőségű is egyben, éppen ezért a különböző szervezetek figyelme arra irányult elsősorban, hogy miért nem náluk tartjuk ezt a bizottsági ülést.

Innen is szeretném elmondani, hogy bár Nagyszalonta a magyarság egyik legfontosabb helye itt, Erdélyben és a Partiumban, a helyszínválasztásnak voltak jóval pragmatikusabb okai is. Ezen a hétvégén emlékezünk október 23-ára, az egyik legfontosabb nemzeti ünnepünkre, és emlékezünk arra, hogy október 23-a az összmagyarság számára a mai magyar korszakban a legfontosabb nemzeti ünnep, a mai identitásunk legfontosabb mérföldköve. Ezzel az időponttal szinte egybeesik Arany János halálának időpontja is, és ez volt a választás egyik másik oka. A harmadik pedig az, hogy innen is szeretnénk az erdélyi pártoknak, szervezeteknek is egy üzenetet megfogalmazni. Hogyha lehet élni a futballpéldával, amelyet polgármester úr megfogalmazott, és nyilván gondolt itt az erdélyi vagy román politikai életre, akkor hadd mondjam el, hogy a nemzeti válogatottak különböző csapatok embereiből, játékosából állnak össze, a liga vagy a bajnokság során az év szinte minden napján vagy hetében a csapatok egymás ellen játszanak és küzdenek, de vannak olyan fontos nemzetközi tétmérkőzések, amelyet csak együtt, válogatottban tudnak lejátszani.

Igen fontos mérföldkő lesz jövőre itt, Romániában, és azt gondolom, a 24. órában vagyunk, vannak az erdélyi magyar politikai pártok, hogy az összefogást még meg tudják fogalmazni. Hiszen hogyha nem válogatott keretek között, nem közösen és nem összefogva készülnek erre a magyar szervezetek, akkor elég borúlátóan kell megfogalmaznunk az erdélyi vagy a román politikai közéletnek magyar vonatkozásból a következő négy évet. A nemzeti összetartozás bizottsága elnökeként nyugodtan mondhatom a bizottságunk tagjai nevében is, hogy ezt az együtt cselekvést, gondolkodást, a nemzeti összetartozás érzését erősíteni kellene, és minél előbb megteremteni annak a feltételeit, hogy ez a közös gondolkozás, a közös együtt cselekvés határozza meg ezt az időszakot az erdélyi politikai életben.

Még egyszer szeretnék köszönetet mondani mindenkinek, aki támogatta a mai bizottsági ülésünk létrehozását itt, Nagyszalontán. Szeretnék köszönetet mondani a sajtó munkatársainak, akik a mai bizottsági ülésünkről hírt adnak és tájékoztatnak, és a szélesebb közvéleménnyel ismertetik a mai bizottsági ülésünk eredményeit. Ha az eredményekről beszéltem, egy parlamenti bizottság ülését nyilvánvalóan nem a konkrét feladatok határozzák meg, legtöbb esetben napi feladatok, de azt gondolom, egy kihelyezett bizottsági ülésnek nagyon fontos üzenete az is, hogy az itteni szervezeteknek, egyházaknak, pártoknak a véleményét sokkal jobban tudjuk közvetíteni a Magyar Országgyűlés és a magyar közvélemény számára, hogyha a helyszínen tudjuk ezeket meghallgatni. A mai bizottsági ülésünknek is ez a legfontosabb feladata.

Mivel egy bizottsági ülés meglehetősen kötött természetű, ezért vannak formaságok, amelyeket be kell tartanunk, és ezeket szeretnénk itt is betartani, ezért elnézést kérünk, de ezek a formaságok nem fognak eluralkodni az egész mai beszélgetésen.

Először is szavaznunk kell a napirend elfogadásáról, utána pedig a szót az elnöknek kell megadni. Kérek mindenkit, hogy aki a hozzászólását, tájékoztatóját megteszi, először mondja a nevét és a szervezetet, egyházat. Megpróbálunk egy mobil mikrofont használni, amíg nem kezd sípolni – így mondták a technikusok –, ha elkezd sípolni, akkor ősbibb módszereket fogunk használni, de kérek mindenkit, hogy hangosan, érthetően beszéljen, hogy ezáltal is a gyorsíró segítségére legyünk, aki az egészet lejegyzi.

Először tehát kérem a bizottság tagjait, hogy szavazzunk a napirend elfogadásáról. A jegyzőkönyv számára szeretném mondani, hogy két helyettesítés van, dr. Kovács Ferenc alelnök urat én helyettesítem, ő egyébként időközben meg fog érkezni. Ő Nyíregyháza polgármestere is, és helyi dolgok miatt még nem ért ide, de csatlakozik hozzánk, és Stágel Bence képviselő urat pedig Kalmár Ferenc képviselő úr helyettesíti.

A napirend elfogadása

Kérdezem, ki fogadja el a napirendi javaslatot? *(Szavazás.)* Úgy látom, egyhangúlag elfogadtuk, köszönöm szépen.

Az első napirendi pontunk Török László, Nagyszalonta polgármesterének tájékoztatója, ezt az üdvözlés során polgármester úr megtette.

Szilágyi Mátyás főkonzul (Kolozsvár) tájékoztatója

A második napirendi pontunk Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul úr tájékoztatója. Meg is adom főkonzul úrnak a szót, és engedjék meg, hogy a bizottsági ülést ülve vezessem tovább.

SZILÁGYI MÁTYÁS főkonzul (Kolozsvár): Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm szépen a lehetőséget. Főtiszteletű Püspök Úr! Tisztelt Polgármester Úr! Tisztelt Képviselő Asszony és Képviselő Urak! Kedves Magyar Honfitársaim! A Magyar Köztársaság Kolozsvári Főkonzulátusa főkonzuljaként nagy megtiszteltetés, hogy itt, eme történelmi premier bizottsági ülésen – merthogy első ízben történik meg a nemzeti összetartozás bizottsága ülése a Partiumban – részt vehetek itt önökkel.

Elhangzott, milyen nemes évfordulókat fogunk ünnepelni ezen a héten, az '56-os magyar forradalom évfordulóján nemzeti ünnepi fogadásunkat, mivel október 23-a vasárnapra esik, mi 24-én tartjuk, ezenkívül Arany János, az egyik legnagyobb magyar költőnk, irodalmi személyiségünk halálának évfordulója lesz, de emlékeztetnék két másik nemes és fontos napra is ezen a héten. Pénteken az utolsó magyar királyunk, IV. (Boldog) Károly emléknapja van, nem kell hangsúlyozni, hogy a kollektív nemzeti emlékezetünkben mit jelent, mit testesít meg a Szent Korona, amely összetartja ma is a nemzetet, a kulturális, lelki nemzetet. Vasárnap pedig nem más évforduló van a forradalom évfordulóján kívül, mint Kapisztránói Szent János napja, aki Hunyadi János harcostársa volt, és a keresztet hordozta a magyar haza védelmében, és áldozta életét ugyanakkor.

A főkonzulátus feladataira térve, természetesen a honosítási folyamatban fontos szerepet játszunk. 2011. január 3-a óta alkalmazzuk a módosított állampolgársági törvényt, az egyszerűsített honosítást és visszahonosítást lehetővé tevő törvényt. Konzuli kerületünk hat romániai megyére terjed ki: Kolozs, Szilágy, Szatmár, Bihar, Arad és Temes megyékre, ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy az állampolgársági törvény alkalmazásával kapcsolatosan nincs területi hatály megszabva a Romániában vagy bárhol máshol lévő magyar külképviseletek között, tehát bármelyik magyar honfitársunk, éljen az ország vagy Európa akármelyik részén, bármelyik magyar külképviselethez fordulhat honosítási kérelem ügyében. Hangsúlyozottan jogalkalmazói, talán – idézőjelben – azt lehet mondani, postás szerepet is játszunk, az otthoni témagazdaként természetesen a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal a honosítási és visszahonosítási folyamat tényleges döntéshozó mechanizmusának a letéteményesei.

Az ügyintézés természetesen egy közigazgatási, konzuli jellegű ügyintézés, ugyanakkor a honosítási eljárás mégsem nevezhető egy száraz ügyintézési teendőnek, hiszen itt emberek életéről, életük egyik legfontosabb napjáról van szó, amikor megkapják, visszakapják a magyar állampolgárságot. Ez lelkesít minket is, kollégáimat és engem, úgyhogy elsőszámú nemzetpolitika feladatként végezzük ezt a munkát, ennek minden emocionális töltetével és nagyszerűségével együtt, azt megélve.

A Kolozsvári Főkonzulátus a magyar államigazgatásra nehezedő, Ápt.-vel kapcsolatos ügyintézés képviseleteken történő részének a második-harmadik legnagyobb hányadát bonyolítja, első helyezett ebben a tekintetben Csíkszereda, második helyen holtversenyben Szabadkával dolgozunk, tehát ilyen szempontból a három legfontosabb külképviselet egyike vagyunk.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az Ápt. Alkalmazásával kapcsolatos adatok publikálásának a joga kizárólagosan a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumhoz tartozik, ezért a sajtó nyilvánossága előtt az egyes honosítási ügyfajták szerinti, ügyforgalmak szerinti adatokat nem áll módomban közölni. Hivatkozok ugyanakkor a 2011. október 8-án Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr által közölt összesítő adatokra, mely szerint az eddigi időpontig több mint 150 ezer honosítási kérelem érkezett, 55 ezren tették már le az állampolgársági esküt, az eddig az időpontig beérkezett kérelmek 70 százalékát bírálta el már a hatóság. Ismeretes, hogy az eljárás 40-40 százalékban zajlik a magyar külképviseleteken, illetve magyarországi anyakönyvi hivatalokban, és 20 százalékban a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal kirendeltségein.

Sok esetben történik még utalás a magyarigazolvány korábbi és jelenlegi kiadásával, a 2001. évi, úgynevezett kedvezménytörvény alkalmazásával kapcsolatos párhuzamokra. Ismeretes, hogy ezt a lehetőséget, a magyarigazolvány igénylését az utóbbi 10 évben – mostanáig – Romániában mintegy 520 ezer honfitársunk vette igénybe, de ugyanakkor nehéz a leendő állampolgársági kérelmek számarányaira vonatkozó becslést tenni, hiszen a magyar állampolgárság státusza egy jelentősen magasabb rendű jogintézmény, egy olyan közjogi kapocs, amely nem mérhető jelentőségében a magyarigazolvány-kérelmekkel, az abból származó teljes körű állampolgársági jogok nem összemérhetők a magyarigazolvány birtoklásából származó kedvezményekkel.

Az egyszerűsített honosítási, visszahonosítási folyamat eddigi menetét a Kolozsvári Főkonzulátus vezetőjeként kifejezetten sikeresnek értékelem, a jogszabály és annak alkalmazása átlátható és világos, a magyar, illetve az európai közigazgatási eljárásokhoz mérten nem bonyolult, annak jogszabályi, filozófiai háttere érthető. Ezt tapasztaljuk a mindennapi hivatali működésünk során, az erdélyi és partiumi magyar közösség láthatóan jól megérti, átlátja a jogszabályt és annak alkalmazását. Honfitársaink gyorsan megismerték a törvényi eljárás menetét, jól alkalmazzák, és úgyszintén a magyar közigazgatás időközben szintén felnőtt az Ápt. Alkalmazásának követelményeinek. Látni kell, hogy a magyar jogtörténetben, a közigazgatás történetében precedensértékű erőfeszítésről van szó, a külképviseleteken kívül a magyarországi anyakönyvi hivatalok is szakszerűen és elenyésző hibaszázalékkal alkalmazzák a törvényt. Ez jól látható egyébként a külképviseletre hetente érkező hiánypótlási felszólító levelek egyre csökkenő, lassan már elenyésző számából.

Az eljárásban, a kérelmek szakszerű összeállításában nagyon fontos kiemelni, hogy a magyar honfitársainknak magas minőségi színvonalú segítséget nyújtanak az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács demokráciaközpontjai, ugyanakkor meg kell említenem azt is, hogy más romániai magyar politikai szervezetek – elsősorban az RMDSZ-re és a Magyar Polgári Pártra gondolok – szintén nagyon szakszerűen segítséget nyújtanak az egyes kérelemdossziék összeállításában, a szükséges autorizált fordítások elvégzésében is az ügyfeleknek. Nem hallgathatjuk el ugyanebben a tekintetben az erdélyi magyar történelmi egyházak püspökeinek, plébánosainak lelkipásztorainak felbecsülhetetlen támogatását, hiszen egész falusi közösségek, városrészek lakóinak a kérelmeit segítenek számos esetben szakszerűen összeállítani, természetesen individuálisan, az egyes egyéneket külön-külön. Ezek az emberek már fölkészített dossziékkal tudnak jönni, beadni a kérelmüket.

A honosítást természetesen össznemzeti magyar ügyként fogjuk fel, és ebben álláspontunk szerint mindem magyar szervezetnek egységes állásponttal, egymást kiegészítve és együttműködve célszerű és szükséges fellépnie. A honosítási, visszahonosítási törvényi lehetőség iránti érdeklődés változatlanul nagy, jelenleg a kérelmek beadására jelenleg a kérelmek beadására vonatkozó előjegyzések 2012 májusára szólnak. Érezhető, hogy a már honosított, esküt tett emberek elterjesztik a lehetőséget, és reményeink szerint az eljárás jó hírét is, pozitív példával szolgálnak. Ezzel második-harmadik hullámban indulnak el, élnek az emberek ezzel a lehetőséggel hivatalunk és a magyarországi hivatalok felé. Nyilván korábbi

óvatossági vagy elővigyázatossági reflexek is működnek, ezeket az emberek folyamatosan leküzdik, és élnek a honosítás és visszahonosítás lehetőségével. Ezek a reflexek – ismerjük a történelemből – nyilván az elmúlt 90 év berögződései, amelyek valós alappal bírtak a korábbi évtizedekben, a mai helyzetben ezek nem valósak és nincs megalapozottságuk. Bizonyos más országok esetében a helyzet ettől eltérő, Romániában ilyen szempontból szerencsés helyzetben vagyunk.

Le kell szögezni, nagyon fontos politikai momentum, a fogadó ország részéről az egyszerűsített állampolgársági folyamattal kapcsolatban kifejezetten megértő politikai magatartást tapasztalunk. Románia saját állampolgársági gyakorlatával, a moldovai állampolgárok honosításával maga is modellként szolgált a törvény megalkotásakor. A magyar fél az eljárás menetét annak beindítása előtt a román féllel megfelelő diplomáciai csatornákon előzetesen leegyeztette. A romániai magyarok a magyar állampolgárság egyszerűsített megszerzését célzó egyéni és individuális akaratnyilvánításával szemben semmilyen romániai hivatalos vagy nem hivatalos ellenkezés nem tapasztalható, ilyenre nem számítunk a jövőben sem. Mindez szervesen illeszkedik a kétoldalú kapcsolatok jelenleg nagyon kedvező stratégiai partneri kontextusába.

Az állampolgársági törvény alkalmazásával, a honosítási, visszahonosítási eszközzel a honosított, visszahonosított honfitársaink magyar állampolgárrá válnak, ezzel automatikusan megindul a magyar születési és házassági anyakönyvezésük, lakcímgigázoló kártyát kapnak, amennyiben Magyarországi állandó lakcímmel is rendelkeznek, úgy pedig személyi igazolványt is. Ezzel a magyar külképviseletek a világban – így például különösen a kolozsvári és a csíkszeredai főkonzulátus – közigazgatási szolgáltató egységgé is váltak, hiszen a továbbiakban, mostantól fogva az újonnan honosított, visszahonosított honfitársaink is hivatalunkban intézhetik – természetesen Magyarországon is – útlevélkérelmeiket, megszülető gyermekeik, házasságkötésük anyakönyvezését, az elhalálozottak halotti anyakönyvezését. Természetesen egyelőre nem tudhatjuk, a budapesti törvényhozók, a honatyák akaratától függ, hogy lesz-e, és ha igen, milyen szerepe lesz a külképviseleteknek a jelenleg kidolgozás, elfogadás alatt álló új magyar választójogi törvény alkalmazásában, a magyar állampolgárok szavazásának a lebonyolításában, ami határainkon kívüli, az 1100 éves területen élő magyar állampolgárokat, magyar honfitársainkat is a tervek szerint szavazati joggal fogja felruházni a magyarországi országgyűlési választásokon.

Kérdés, mely földrajzi régiókból, kik érkeznek a főkonzulátusra kérelmet leadni, illetve esküt tenni. Megállapítható, hogy a Kolozsvári Főkonzulátusra elsősorban az észak- és közép-erdélyi térségből, dél-erdélyi szórványból, Székelyföld nyugati részéből, elsősorban Maros megyéből érkeznek honosítást kérő honfitársaink. A kolozsvári egyetemeken tanuló székelyföldi, erdélyi magyar diákság nagy része szintén Kolozsváron adja le honosítási kérelmét, ha emellett dönt. A határhoz közelebb eső területek magyarságának - partiumiak, szatmáriak, máramarosiak, aradiak, bánágiak - nagy része viszont magyarországi településeken adja le a kérelmét, kisebb részük az esküjét is ott teszi le. Utóbbiak kisebb része keresi fel honosítási ügyben a Kolozsvári Főkonzulátust.

Meg kell említeni, és dicsérőleg ki is emelném a testvérvárosi kapcsolatok szerepét, a jelen lévő polgármester urakat illeti ez a dicsére. Ezek vonalán számtalan erdélyi, partiumi, bánági település magyarjainak csoportosan, szervezett utazások keretében is alkalma nyílik Magyarországon, testvértelepülésen honosítási kérelmet intézni, illetve esküt tenni. Erdélyből bárhonnan, tehát a Székelyföldről, Belső-Erdélyből is elég gyakran történnek ilyen testvérvárosi szervezések. Egyre több olyan, a törvény szellemének és betűjének megfelelő személy is kéri a honosítást - ezt is meg kell említenünk -, aki vegyes családok tagjaként román nemzetiségű, kissé vagy egyáltalán nem beszéli a magyar nyelvet. Számos, magát magyarnak valló romániai honfitársunk is van, főként a szórványközösségekben, akik magukat magyarnak vallják, viszont magyar iskola hiánya miatt, esetleg a szülők döntéséből

kifolyólag már nem beszélnek a magyar nyelvet, gondolok itt az Erdélyi-érchegységben élő magyarul már nem beszélő, de magukat magyarnak valló magyar honfitársainkra, például Besztercén, Óradnán élő magyarokra, és ugyanez a helyzet Temes megye számos településén élő, magyarul nem beszélő magyarokkal.

Az egyszerűsített honosításról szóló törvény hangsúlyozottan nem etnikai, hanem leszármazási kritériumok alapján áll, a felmenők egykori magyar állampolgárságához kötődik, így természetesen a magyarul esetleg alig vagy egyáltalán nem beszélők kérelmeit is felterjesztjük, természetesen, hogyha az egykori magyar állampolgár igazolható, itt megjegyzésként jeleznünk kell a magyar nyelvtudás hiányos mivoltát vagy hiányát. Ezek után az elbírálás hatásköre természetesen megmarad, mint alaphelyzetben a magyarországi döntéshozó hatóságnál, ez a nem a főkonzulátus, nem a külképviselet jogosultsága.

A honosítás vagy visszahonosítás gazdasági, demográfiai, mobilizációs hatásairól – a sajtóban számos találgatás fölmerült – nincsenek adataink, tapasztalataink szerint az emberek döntő többsége nem gyakorlati, üzleti, gazdasági okból, hanem érzelmi indítatásból kéri a honosítást vagy visszahonosítást. Ezzel kapcsolatosan számtalan szép pillanatot élünk meg a kollégáimmal együtt, amikor a kérelmek leadásánál vagy az eskütételeknél, az egész eljárás során gyakran tapasztaljuk az eufórikus meghatottságot sugárzó gesztusokat. Az ember életében ezek nagy pillanatok, amikor visszaigazolni látjuk a munkánk helyességét, súlyát. Kijelentések hangzanak el, a honosított állampolgárok életük legnagyobb napjának tartják, kifejezik megindultságukat, hogy ezt a napot is megélték. A tegnapi eskü folyamán egy fiatal ember mondta nekem, hogy születése után ez a legnagyobb, legfontosabb nap az életében. Ilyenkor meg vagyunk hatódva, amikor azt látjuk, hogy egész családok jönnek, apró, karon ülő gyermekekkel, kisgyermekkel, ünneplőben, és ilyenkor érezzük, hogy ez egy igazi nemzeti összetartozási aktus. Valamit most tényleg tudunk tenni önökért, honfitársainkért, és ez nagy megtiszteltetés és öröm számomra.

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket. *(Taps.)*

A romániai magyar politikai pártok partiumi vonatkozású beszámolóí

ELNÖK: Köszönöm szépen, főkonzul úr. A 3. napirendi pontunk a romániai magyar politikai pártok partiumi vonatkozású beszámolóí. Itt szeretném megkérdezni, hogy ugye, az RMDSZ-nek van itt képviselője. *(Révész Máriusz: Lehet kérdezni?)* Lehetne kérni, képviselő úr, hogy ha meghallgattuk a tájékoztatókat, akkor a legvégén, az összes napirendi ponthoz kapcsolódóan tegyék meg a hozzászólásokat, kérdéseket. *(Révész Máriusz: Rendben.)* Köszönöm szépen.

Itt szeretném elmondani, hogy az idő meglehetősen rövid, hiszen 2 órára be kellene fejeznünk ezt a tanácskozást, úgyhogy megkérek mindenkit, aki a hozzászólását megteszi, hogy próbáljon meg gyors lenni, és gazdálkodni azzal az időkerettel, ami sajnos ennyire kevés számunkra.

Úgy látom, hogy Szabó Ödön úr itt van, ő az RMDSZ Bihar megyei szervezetének vezetője, megkérem, tartsa meg tájékoztatóját.

Szabó Ödön ügyvezető elnök (RMDSZ, Bihar megyei szervezet)

SZABÓ ÖDÖN ügyvezető elnök (Bihar megyei RMDSZ): Tisztelt Elnök Úr! Főtiszteletű Püspök Úr! Történelmi Egyházak Képviselői! Polgármester Úr! Kedves Bizottsági Tagok! Elkészítettük egy anyagot mindenki számára a bizottsági tagok részére, és a power pointos bemutató, amelyet követünk, szintén része egyébként az anyagnak. Nem tudtuk pontosan, milyen beszámolóí tartsunk, nem voltunk még hasonló bizottsági ülésen, ezért remélem, hogy valamilyen szinten eltaláltuk a feladatot. *(Előadását vetített prezentáció segítségével tartja meg.)*

Bihar megyéről beszélünk, és kezdeném az elsövel, Bihar megye egykét adottságával: 594 ezer lakosa van, területe 7 544 négyzetkilométer. Magyarország leghosszabb határvidéke Bihar megyével határos. Ez a lakossági megfelelője, tehát román, magyar, roma, szlovák lakosok élnek, a román lakosság meghaladja az 50 százalékot, a magyar lakosság zölddel van jelölve, 25 százalék. A következő adat a felekezeti megoszlás: 58 százalék az ortodox, utána a mi nagyobb történelmi egyházaink következnek, a református 18 százalék és a katolikus közel 10 százalékkal. Ezek még a 2002-es népszámlálási adatok hivatalos statisztikái.

A következő korfákat mindenkinek a figyelmébe ajánlom, a fekete a megye korfája, a sötétkék a románok korfája, a zöld a magyar korfa a teljes népességen belül, és a piros a roma, tehát a cigány lakosság korfája. Azt látjuk, hogy fölül vagyunk reprezentálva a megyei átlagnál az 55 év fölötti korosztályban, és egyre jobban problémáink vannak a fiatalabbak korosztályánál. Látjuk, hogy azért ez a dinamika valamilyen szinten egységesen mozog, kivétel a 45-55 fölöttieknél, de teljesen más a roma fiatalok esetében.

A következő kép az önkormányzati jelenlétet mutatja. Az önkormányzati jelenlétnél sötétzölddel jeleztük azt, ahol az RMDSZ-nek vannak képviselői, illetve polgármesterei. Bihar megyében csak RMDSZ-es magyar polgármester és csak RMDSZ-es magyar alpolgármester. A zölddel behúzott területek azok, ahol más színezetű a polgármester, és nekünk alpolgármesterünk van. 23 polgármestere van az RMDSZ-nek. A 2004-es és a 2008-as adatokat is bemutattuk, ahol voltak függetlenül induló önkormányzati képviselők. 2004-ben az RMDSZ-nek 274 önkormányzati képviselője volt, és nem volt más magyar pártok színeiben vagy függetlenként bejutott önkormányzati képviselő. 2008 után az RMDSZ-nek 266, a Magyar Polgári Pártnak 20 képviselője van. Tehát az önkormányzatokban, noha elég kemény és durva kampány volt sok esetben, azért ez 90 százalék fölötti arányt jelent. A megyei tanácsosi mandátumoknál – ezt külön szerettem volna jelezni, amennyiben lehetőségük van követni, ez nagyon fontos adat – a megosztás azt jelentette Bihar megyében, hogy a visszaosztás során a Magyar Polgári Párt által majdnem közel 5 ezer szavazatot elért mandátum ahelyett, hogy a magyar közösséget gyarapította volna, a PCD kapta meg. Ők nem jutottak be a megyei önkormányzatba, de egy magyar mandátumot elveszítettünk emiatt. Tíz mandátumhelyünk lett volna, ha az RMDSZ-re és a Magyar Polgári Pártra adott szavazatunkat összeadtunk volna, de a visszaosztás után az az egy mandátum a Szociáldemokrata Pártnak jutott Bihar megyében.

Ha a következő adatot megnézzük, akkor itt három különböző települést mutatnék be. Az egyik Margitta helyi önkormányzati képviselő-testülete, ahol 2004-ben 9 RMDSZ-es önkormányzati képviselő volt, ez Marosvásárhelyhez hasonlítható, nagyjából ugyanannyi a magyar, mint Marosvásárhelyen. Itt 2004-ben volt RMDSZ-es polgármesterünk és többségünk a tanácsban, 2008-ban elindult a Magyar Polgári Párt, 208 szavazatot szerzett az RMDSZ 2950 szavazatával szemben, ez pont annyira elég volt, hogy nem kaptuk meg a visszaosztott mandátumokat, ezért már nincs meg a többségünk a helyi önkormányzatban, és elveszítettük a polgármesteri széket is Margittán, nincs magyar polgármestere ma magyarságnak. Alpolgármesterünk van, az RMDSZ-nek sikerült egy helyi koalíciót kötni.

A Szilágy megyei tanácselnök esetében ez a szeniális politizálás még jobban sikerült, a Szociáldemokrata Párt 25 383 szavazatot kapott, az RMDSZ 23 887 szavazatot, az MPP 2180-at, ha együtt indulunk, akkor magyar megyei tanácselnöke van Szilágy megyének – köszönjük a kollégáknak. A belényesújlaki helyzet ugyanez, itt elveszítettük ugyan a szavazataink egy részét, de hál' istennek azért egy-egy tanácsosunk van, de az alpolgármesteri tisztséget nem tudtuk elérni, az MPP-s tanácsos nem szavazta meg az RMDSZ-es alpolgármester-jelöltet.

A közösségi tevékenységi tájékoztatónál a következő pont az elmúlt 20 év elemzése, amiről előszeretettel beszélnek nagyon sokan. Az elmúlt 20 év arányait mutatjuk be, itt a legelső az RMDSZ, a hivatalos statisztikai adatokat vettük ki, azért szerepel minden adat

románul, tehát az UDMR az RMDSZ. Ebből a szempontból folyamatosan azt látjuk, hogy '92-96 között, '96-2000 között 25 százalékot szereztünk az összes szavazatból. 2004-ben és 2008-ban az RMDSZ már 28 százalékot szerzett a választásoknál, és később önállóan is megszerezte attól az 5 ezer szavazattól teljesen függetlenül a saját 25 ezer, 25-26 százalékos szavazatát.

Nézzük meg ezt lebontva, ugyanis én 2000-től vagyok az RMDSZ ügyvezető elnöke, és attól vezeti ez a csapat a Bihar megyei RMDSZ tevékenységét, nézzük meg ezt a továbbiakban, számokban, az első és a második tíz évet. A következő forrás: egyházaknak juttatott támogatás - ez megyei önkormányzat által - ahol én is tevékenységem - juttatott támogatás, 90-től 2000-ig 1,7 milliárd lej volt, itt régi pénzről beszélünk, 2000 és 2010 között ez 103 milliárd lejt jelent. A kultúrára fordított támogatás 68 milliárd lej volt, aztán 570 milliárd lej az utóbbi tíz évben. Falunapok, közösségi rendezvények: 18 rendezvény volt az első tíz évben, és 384 a másodikban, ami új rendezvényeket jelent sok esetben. Magyar könyvkiadás támogatása nem létezett a megyei önkormányzatban, az elmúlt 10 évben 238 magyar könyvet adtunk ki, csak Bihar megyében az RMDSZ támogatásával és a frakció közbenjárására. Felújított iskola és kultúrház 1990-2000 között 3 volt, ez 53 lett az elmúlt 10 évben. Egy új iskola épült az első 10 évben, míg 13-at építettünk az elmúlt 10 esztendőben. Az első tíz évben 5 felújított orvosi rendelő volt, a másodikban 73-at újítottunk fel különböző formában. A felújított vidéki kultúrházak, közösségi házak - ide beletartoznak az egyházak által működtetett imaházak, imatermek is - száma 8 volt, és 101 az elmúlt 10 évben. A magyarok által lakott települések úthálózatának kövezésére van egy külön program '92 óta, ez 10 kilométer volt az első 10 évben, és 170 kilométer a második 10 évben. 1990 és 2000 között négy településnek épült új vízhálózata - itt mind magyar településekről beszélünk -, és az elmúlt 10 évben 45 településnek, és ebben a 2011-es adat nincs benne.

Ezzel eljutottunk az intézményekhez. az első években az egyik legfontosabb elv, amit magyar kulturális intézményként el szerettünk volna érni, az az, hogy önálló magyar színházunk legyen. 2000-ben - köszönhetően Nyíregyháza Önkormányzatának is, és itt van polgármester úr, köszönöm szépen -, annak idején Nyíregyháza Önkormányzata adományozta nekünk a betűket, tehát az állami színház elnevezése csak románul volt kiírva, a magyar betűket és a román betűket is Nyíregyháza Önkormányzata adományozta az RMDSZ-nek, tehát minden bronz betű a mi tulajdonunk, ha úgy tetszik. Nem engedték ugyanis másképpen felhelyezni, csak bronz betűkkel, és arra nem volt elég forrás, és az akkori önkormányzat ezt nem irányozta elő. A későbbiekben létrehoztuk a nagyváradi néptánccsoportot, és a tavalyi évben elindítottunk egy folyamatot, amely idén megvalósult: önálló magyar színháza van 55 év után Bihar megyének, Szigligeti Színház néven, jogilag is önálló, a területet közösen laktuk be.

A feliratok az összes megyei önkormányzati intézményen magyarul ki vannak írva, a belső ügyosztályokon is, aki látta a megyei önkormányzatot, az tudja, hogy minden irodán szerepel, még a román kollégák neve mellett is a magyar felirat. A következő képen a Bábszínház, a Filharmónia felújított teljes épülete, illetve a megyei könyvtár látható. Néptáncmozgalmat indítottunk Bihari Tulipán néven, ami Nagyszalontán is zajlik. Több mint 400 fiatalnak oktattunk a megyei önkormányzat RMDSZ-frakciójának köszönhetően magyar néptáncot, államilag finanszírozott programban, és úgy, ahogy mondtam, létrehoztuk 2002-től a Nagyvárad Néptánccsoportot.

A rendezvényeink: minden március 15-ét megünneplünk, fáklyás felvonulással, huszárokkal és zászlókkal ünneplünk közösen, közel 5 ezren, már amikor egyesek nem szerveznek külön rendezvényt. A következő képen egy Ki mit tud képei láthatók, ez egy Bihar megyei tehetségkutató verseny. Általában 3 ezren jelentkeznek a csoportokkal egyetemben, majd egy külön anyagot át tudunk nyújtani a 2008-asról. Azt gondolom, Erdély-szerte ez a legszínvonalasabb és legjobban megszervezett önálló tehetségkutató verseny.

A következő dia a kiadványokat illusztrálja, amiket elkészítettünk, illetve a megyei önkormányzatban az arányt, noha 25 százaléknyi magyarság van, itt szerepelnek a megyei önkormányzat román kiadványai is, a megyei önkormányzat által finanszírozott kiadványok durván 80 százaléka magyar.

A következő adat a kettős állampolgárságról szól. Azt gondolom, akik engem ismernek, tudják, hogy azért mondom ilyen határozottan ezeket a dolgokat, mert erről is őszintén kell beszélni. Az RMDSZ Bihar megyében 28 irodát működtet, egy lejárató kampány után, ennek ellenére továbbra is működtetjük. Három demokráciaközponti iroda van, 2011. január 1-jétől mostanáig 16 581 személynek készítettük el a dossziéját, egyetlenegy sem dobtak vissza, és egy külön honlapot működtetünk saját költségünkön, ami kettősállampolgárság.net név alatt fut. Az RMDSZ-irodáknak ingyen fordítunk, nem kérünk pénzt a fordításért, és ingyen készülnek el a fotók, itt a mellettünk lévő teremben is, a kollégánál itt van, ő vezeti a szalontai irodát.

A következő képen az oktatás-nevelési támogatás arányát lehet látni, ezt az RMDSZ által összefogott iskolaalapítvány működtette a tavalyi évig, szerintem jól. Az adatok mutatják, amit megszerveztünk. Jelen pillanatban ez más rendszerben fut, mind a mai napig nincs kifizetés, mert az OTP-hálózaton keresztül akarják kifizetni úgy, hogy Bihar megye északi részén, ahol a magyarság többsége él, nincs egyetlenegy OTP-bankfiók sem.

A következő adat a magyarigazolvánnyal kapcsolatos tevékenységet mutatja, amit a státusirodáink intéztek. Az RMDSZ által működtetett Bihar megyei státusiroda 52 258 magyarigazolványt, 2849 diákigazolványt, 101 oktatói kártyát és 1256 pedagógusi igazolványt állított ki csak Bihar megyében.

Díjakat is alapítottunk a tevékenységekért, 2001-ben alapítottuk a Magyar kultúráért életműdíjat, a Magyar kultúráért díjat és a Magyar kultúráért emléklakettet. 2009-ben létrehoztunk két másik díjat, a Kezdet- és a Hűség-díjat, ez az RMDSZ 20 éves évfordulójára alapított díj. 2010-ben alapítottuk és 2011-ben adtuk át első alkalommal a Bodola Gyula-díjat a sporttevékenységért, és a 2011-ben létrehozott szórványdíj Zsiskú János nevét viseli.

Különböző emléktáblákat is avattunk, elég sokat. Többek között több évvel ezelőtt felavattunk a várad-velencei római katolikus kultúrházban az 1956-os érmihályfalvi csoport emlékére egy táblát, ott voltak ugyanis halálra ítélve, illetve bebörtönözve Sass Kálmán és társai. A nagyváradi stadiont Bodola Gyuláról sikerült elnevezni, ő mind a két válogatottnak, a román és a magyar fociválogatottnak is tagja volt, és rekorder volt elég sokáig a román válogatottnak, ő rúgta a legtöbb gólt, 1980-ban előzték meg a listán. Említettem a különböző díjakat, illetve emléktáblákat, amiket itt most bemutattunk, a NAC-nál, a hidakon, illetve személyiségeknek, mint Csengeri Antalnak, erről majd a beszámolóban egyébként bővebben is láthatnak.

Idén, 2011-ben elindítottuk a Bihar megyei RMDSZ Szacsvey Akadémiáját, három modullal működik, ez – ha úgy tetszik – egy tájékoztató egyetem. A történelmi modul partnere Romsics Ignác professzor úr, ő állította össze a programot, van egy kisebbségkutatói előadás modulunk, ahol a kisebbségkutatói intézet a partner, és a tájékoztatási modul, ahol pedig a budapesti Corvinus Egyetem a partnerünk a lebonyolításban. Ma este is folytatódik egyébként 6 órától Nagyváradon a történelmi modul, Bárdi Nándor lesz jelen ma este, és holnap a Corvinus Egyetemről fognak jönni.

Az elkövetkezendő időszakban elvégzendő munkáinkról nagyon röviden: a holnaposoknak szeretne egy szoborcsoportot állítani az önkormányzat, itt látható a makett, ahogy ülnek: Ady Endre, Juhász Gyula, Dutka Ákos és Emőd Tamás. Ady könnyebben felismerhető, Dutka Ákos áll középen. Nagyvárad főutcájára fog nézni, az önkormányzati határozat megszületett, a forrásokat rendelkezésre bocsátotta, ez körülbelül 150 ezer eurós program, ami remélhetőleg jövő évben állni fog Nagyvárad főterén. Ez egy aktív szobor lesz, tehát bármilyen magyarországi vagy bármilyen más turista leülhet a holnaposok asztalához, és

reméljük, ez egy külön brandje lesz Nagyváradnak. Egyesek azt mondják, hogy túl sok Ady van most már Nagyváradon, de azt gondolom, Adyból sosincs elég.

A következő az, amit megszavaztunk a megyei önkormányzatnál, az „Igen, tessék! – Da, poftiți!” program. Ez azt jelenti, hogy a megyei önkormányzat összes intézményében, ami jelenti a színházat, bábszínházat, kulturális intézményeket és projektintézményeket, minden egyes olyan személy, aki rendelkezik kétnyelvű kompetenciával, azaz magyar vagy román, illetve nem magyar vagy román nemzetiségű – ismétlem, hisz vannak olyan román nemzetiségűek, akik beszélnek magyarul –, ők közös logót fognak használni, aminek a lényege az, hogy a magyar és a román lobogó színei, tehát piros-fehér-zöld és piros-sárga-kék, és alatta ez a felirat, hogy Igen, tessék! – Da, poftiți!, illetve fordítva, hogy Da, poftiți! – Igen, tessék! Azért, hogy az a lakosság részéről érkező személy, aki beérkezik az önkormányzathoz, nagyon könnyen megtalálja azt, akivel két nyelven tud beszélni az önkormányzaton belül. Teljes konszenzussal fogadta el a megyei önkormányzat ezt az elképzelésünket. Azóta már csatlakozott hozzá Biharkeresztes város polgármestere, Hajdúszoboszló is jelezte magyar oldalról, és egyeztetünk egyébként Békés és Hajdú-Bihar megyével is, és ugyanez a program a másik oldalon is meg fog valósulni. A mi esetünkben nyilván az előnyeit nem kell ecsetelni.

A következő program, ami zajlik, és azt gondolom, 2011 és az elmúlt 10 év legfontosabb programja a népszámlálás. Arra törekszünk, hogy ebben a kérdésben minél kevesebb legyen a visszaélés. Arra törekedtünk, hogy minden egyes településen minél több népszámlálási biztos legyen. A történelmi egyházakkal – és itt szeretném megköszönni püspök úrnak és a többi történelmi egyháznak is – megállapodást kötött az RMDSZ az együttműködésre, nagyon jól dolgozunk együtt. Eddig 14 civil szervezettel kötöttünk együttműködési megállapodást, és ezt tovább szeretnék folytatni. Az elkövetkezendő időszakban, ami még hátra van, az önkormányzatokon, az iskolahálózaton keresztül szeretnék minél többet megtenni azért, hogy a népszámlálás sikeres legyen.

Azt gondolom, ez egy olyan beszámoló, amelyben a továbbiakban megnézhetik adatokkal, külön lebontva, benne van a füzetben az RMDSZ struktúrája, hogy hány településen vagyunk jelen. Tehát Bihar megyében 90 településen van szervezetünk, a szórványban is, hogy miként áll ez össze. Arra készültünk, hogy ez olyan anyag legyen, amely remélhetőleg teljes felvilágosítást tud adni arról, ami Bihar megyében ma a helyzet.

Ezenkívül elkészítettünk azokból a könyvekből, amelyeket említettem, minden egyes bizottsági tagnak egy ajándékcsomagot. (*Munkatársai átadnak a bizottsági tagoknak egy-egy csomagot.*) A csomag tartalma: a megyei önkormányzatban létrehoztuk a Várad nevű folyóiratot, mely a megyei önkormányzat által finanszírozott magyar kulturális havilap, minden hónapban megjelenik, megyei önkormányzati finanszírozással, ennek van egy román társhavilapja, a Familia. Aztán van egy másik, a Szigligeti Színházról, ami a büszkeségünk, mondhatnám, mindannyiunknak, a Szigligeti Színház 111 éve épült, most ünnepeltük meg. Három társulat van benne, a Nagyvárad Néptáncegyüttes, a Szigligeti Társulat, valamint a Lilliput Társulat, mindegyiknek az anyaga benne van. Ezenkívül egy Nagyváradot és Bihar megyét bemutató anyagot készítettünk el, szívesen várjuk nem csak Nagyszalontán, a Mekkában, hanem Nagyváradon is mindannyiukat. Szintén a megyei önkormányzat finanszírozta a Szép Biharországunk című albumot, századfordulós, történelmi képeslapokkal Bihar megyéből, háromnyelvű anyag. Ezen túl a Ki mit tudnak egy régebbi, 2008-as kiadványát hoztuk el, ebből volt annyi, hogy mindenkinek jusson, és nem akartunk különbséget tenni a bizottsági tagok között.

Vannak szomorú dolgok is, Nagyvárad-olaszi temető mementója; Tóth István könyvének a megjelenését ugyancsak a megyei önkormányzat finanszírozta, most már park lett ebből a temetőből. És azért, mivel a nemzeti összetartozás bizottságáról van szó, tavaly az RMDSZ adta ki a magyar békeszerződés és a becikkelyező törvény szövegét és magyarátatát.

Elég sokan beszélnek arról, hogy szétszakítottak bennünket, de elég kevesen olvasták magát a békeszerződést, és azt, hogy milyen kereteket rögzítettek nekünk akkor és később is nekünk a felek, hogy milyen keretek között lehet ma politizálni, és milyen keretek között írták alá akkor is a szerződést. Ezt a Magyar Országgyűlés megszavazta és Horthy Miklós aláírta. Tehát akkor, amikor bizonyos kérdésekről beszélünk, akkor ennek tudatában kérem szépen a határon túl politizálni.

Egy utolsó gondolat: teljesen más a helyzet Székelyföldön és teljesen más a helyzet a Partiumban. Aki Székelyföldön versenyhelyzetet akar teremteni, az még eljátszhat a gondolattal, hogy használja a magyarságnak. Aki a Partiumban megosztja a magyarságot, az véleményem szerint egyetlen dolgot csinál: támogatja a románokat. Románokat juttat mandátumhoz és román embereket hoz polgármesteri székbe. Azt gondolom, ha ezzel a tudattal beszélünk... És egyébként még van egy tájékoztató füzet, amit annak idején a honosítási eljárásban elvégeztünk.

Köszönöm szépen. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen Szabó Ödön úrnak a tájékoztatót, és Zatykó Gyula megbízott elnököt szeretném felkérni az EMNT részéről, hogy folytassa a tájékoztatást.

Zatykó Gyula megbízott elnök (EMNT)

ZATYKÓ GYULA megbízott elnök (Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács): Még az előbbieken elmondottak hatása alatt vagyok. Kicsit rózsaszínű szemüveget tettek a tisztelt bizottság szemére, hiszen egyetlenegy kérdésem lenne: ha ilyen jól mennek a dolgok, akkor egymillióról hogyan esett vissza 400 ezerre az RMDSZ-re szavazók száma. Kicsit hasonlítanak a bemutatottak az MSZP által működtetett sikerpropagandára. Tény az, hogy rendkívül sok megvalósítás van, de még másra is szükség van. Talán itt jövünk mi, egy másik úton próbálunk ugyanoda jutni, de a lényeg az, hogy közös a cél.

Tisztelt Egybegyűltek! Szeretett Nemzettársaim! Kedves Barátaim! Azzal a gondolattal jöttem el ide, hogy soha ne mondd, hogy soha. Hiszen ha ezelőtt 22 évvel valaki azt mondja, hogy 2011-ben Nagyszalontán tarthatja meg a Magyar Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottsága a kihelyezett ülését, biztos senki nem hiszi el, és azt mondja, hogy soha. És mégis itt vagyunk. Mekkora változott a világ? Azon cselekvő emberek hatásának köszönhetően, akik nem ismertek lehetetlent, akiknek volt hozzá lelkierejük, kitartásuk, bátorságuk, hogy tegyenek ennek érdekében. Ez a folyamat már régebben elkezdődött, hiszen a szabadságunkról szólt 1956 – és itt szeretnék megemlékezni az '56-os hősookról –, de beteljesedésére csak 1989-ben került sor. Emlékeinkben és szívünkben élnek úgy az '56-os hősök, mint a '89-esek, ezen emberek nevei, cselekedetei – Nagy Imrétől Tőkés Lászlóig – a történelem arany oldalaira fognak felírásra kerülni.

Tisztelt Egybegyűltek! Külön öröm számomra, hogy a magyarországi, a választófülkékben lezajlott forradalom hatására a nemzeti erők ilyen hatalmas győzelmet arattak Magyarországon. Nagyon nagy örömmel és szeretettel várjuk vendégül a nemzetben gondolkodó testvéreinket. Teszem ezt annál is inkább, mert az elmúlt 6-8 évben a balliberális kormányerők gyakorló pályája volt Erdélynek ez a része. Bizony, most piruló arccal, de el kell mondanom, hogy például Gyurcsány Ferenc vendége volt megyénknek, de rajta kívül Demszki Gábor, Kuncze Gábor, Aczél György is megfordultak Biharban. Csak reményemet tudom kifejezni, hogy az elkövetkezendő időben tisztánlátásról és elvhűségről tesznek tanúbizonyságot azok, akik meghívták az előbb említetteket, hiszen azokkal, akik nem nemzetben gondolkodnak, nem bölcs dolog együttműködni.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, illetve az általa létrehozott Erdélyi Magyar Néppárt minden bizonnyal csak a nemzetben gondolkodókkal tud közösen cselekedni. Mindenekelőtt a nemzet; ez is lehetne az egyik vezérgondolatunk. Ennek égisze alatt jött létre

a múlt év végén az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve a Külügyminisztérium között az a megállapodás, melynek értelmében szervezetünk lett megbízva egyedüliként Erdélyben a magyar kormány részéről a honosítási ügyek lebonyolításával. Ennek a munkánknak a gyümölcsként több tízezer erdélyi magyar kapta vissza azt, amit a történelem elvett tőlük, a magyar állampolgárságukat. A világ minden kincsénél többet jelent számunkra ezen emberek könnytől, örömtől csillogó szemét látni.

Itt szeretném megragadni az alkalmat, és megköszönni az Országház itt jelen lévő képviselőinek azt, hogy az új Országgyűlés legelső törvénye a honosítási törvény volt. Köszönjük.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Magyar Néppárt legfontosabb célja az erdélyi magyar megmaradás. Ahhoz, hogy megmaradjunk, élehetési komfort kialakítására van szükség, amit sok minden befolyásol: napi megélhetésünk, jogaink, épített örökségünk, a környezetünkkel való elégedettség. Nagyon sok mindenről lehetne itt beszélni, nyelvi és intézményes jogainkról, Verespatakról, az épített örökségünk védelmében, lehetne szólni a történelmi régiók visszaállításáról, de sajnos az idő rövideje miatt erre nem lesz lehetőség. Goethe gondolatát idézve: a legtöbb, amit gyerekeidnek adhatunk, a gyökerek és a szárnyak.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Magyar Néppárt prioritásként kezeli a nemzetstratégiai fontosságú kérdéseket, így az anyanyelvi oktatást. Több mint 20 éve járunk a változások útján, és még jelen pillanatban sincs egy olyan oktatási törvényünk, mely maradéktalanul kielégítené az erdélyi magyar társadalom igényét. Nyilvánvaló a román nacionalisták azon törekvése, hogy gyengítsék a magyar oktatást. Ez az egyik alapköve az asszimilációnak, hiszen azok, akik nem anyanyelvükön tanulnak, s nem ismerkednek meg történelmi, irodalmi nagyjainkkal – mondom mindezt Arany János városában –, nagy eséllyel elveszítik identitásukat. Nem tudnak gyökeret eresztetni, gyökér nélkül pedig könnyen elfújja őket a legkisebb szellő is.

A magyar nyelvi szakoktatásban vannak talán a legsúlyosabb lemaradások, aki szakmát akar tanulni, többnyire ezt nem teheti meg, legtöbb esetben csak román nyelven. Az oktatáson belül rendkívül fontos a magyar orvosképzés. Ez ellen indítottak orvul támadást a román nacionalisták Marosvásárhelyen. Reméljük, mások mulasztása miatt nem fogjuk elveszíteni magyar egyetemünk egykori hídkövét, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemet. Csak reménykedni tudunk, hogy a magyar kormány hathatós támogatásával ki tudjuk védeni ezt a támadást.

Gyökereket egyházaink, az előbb említett iskoláink, illetve a gondos családi nevelés adhat. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt tudatában van annak, hogy az erdélyi magyar társadalomnak szárnyakat is kell adni, és ezt csak egy jól működő gazdaság adhatja. Ennek érdekében – közösen a Nemzetgazdasági Minisztérium Kárpát-medencei térség gazdaságfejlesztési főosztályával, a nemzeti stratégiai és tervezési hivatallal és a VÁTI Területi Tervezési és Értékelési Igazgatóság szakértőivel – sikerült kidolgozni a gazdasági összefogás programját, amit röviden Mikó Imre-tervként szoktak emlegetni. Engedjék meg, megkérem segítőimet, hogy juttassa el a bizottság minden tagjának ezt a tervet. *(Munkatársai átadják a bizottság tagjainak az anyagot.)*

Tehát a Mikó Imre-terv egy gazdasági vitaanyag, amelynek részletes kidolgozása az erdélyi gazdasági életben tevékenykedő emberek, szervezetek bevonásával történik. Ennek érdekében Erdély-szerte több száz Mikó Imre-vitairat került kiküldésre. Ez a terv akkor kerül megvalósításra, ha a forrásokat is sikerül rendelni mellé. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Magyar Néppárt három különböző helyről vár forrásokat: a román költségvetésből – legalább számarányunk szerint szeretnénk a román költségvetési forrásokhoz hozzájutni –, a magyarországi költségvetésből operatív programokra, visszatérítendő hitelprogramra, a magyarországi Széchenyi-kártyához hasonló Mikó Imre-kártya létrehozása lenne a cél. Minden esetben visszatérítendő hitelről van szó, hiszen tudjuk, hogy a magyar költségvetés is

milyen nehézségekkel küszködik. Ennek érdekében kérem az itt megjelent országgyűlési képviselőket, hogy támogassák az erdélyi társadalmat ebben a törekvésükben, és a jövő évi költségvetés megszavazásakor tartsák szem előtt az itt elhangzottakat. Végül, de nem utolsó sorban európai uniós forrásokra is számítunk, kihasználva a határ menti együttműködés lehetőségét, a közös pályázatokat.

Az általános gazdasági megerősödésünk mellett miért fontos az együttműködés az anyaországi cégekkel? Szalontától alig pár kilométert kell megtennünk déli irányban, és máris szórványvidékre jutunk. A Kárpát-medencében szórványban élő magyar kisebbség létszáma az utolsó 90 évben drasztikusan csökkent, sokkal nagyobb mértékben, mint az anyaországiaké vagy a nagyobb tömbben élőké. Az 1910-es népszámlálás óta a szórványvidék vegyes lakosságú településein felére, sok helyen harmadára csökkent a magukat magyarnak vallók száma. Azokon a településeken, ahol a számarányunk 10 százalék alá csökkent, várható, hogy 25-30 éven belül teljesen eltűnik a magyarság. Dél-Erdély és a Bánság magyarsága ugyanolyan emlék marad, mint ma a svábok vagy a szászok.

Ennek a csökkenésnek három fő oka van: a magyar népesség elöregedése, amit láttunk a bemutatón is, illetve kivándorlás, asszimiláció. Ezek az okok változó súllyal bár, de megegyeznek az összes kisebbségbe került Kárpát-medencei magyar közösségnél. Felvidéken, Kárpátalján és a Vajdaságban is fogy a magyar, de elsősorban a széleken, a szórványban élők fogynak el. Egy nem szórványvidéken, Kalotaszegen az ott kutató anyaországi néprajzosnak mesélték a helyiek, hogy úgy érzik magukat, mint a halak egy kiszáradó tóban. A tó szélein, a Kalotaszeg peremvidékét alkotó egykori színmagyar falvakban ma már a legtöbb helyen senki sem vallja magát magyarnak. A víztükör, tehát a magyarok által lakott falvak területe pedig egyre zsugorodik. Idő kérdése, míg teljesen kiszárad. Sajnos a folyamat, a fogyás érvényes az egész Kárpát-medencei magyarságra, de a széleken a kiszáradás hatványozottan gyorsabb.

A kivándorlás, az asszimiláció okai egyszerűek és világosak: a jobb életminőség, a magasabb életszínvonal miatt vándorolnak ki, illetve olvadnak be a többségbe a magyarok. Többségiként könnyebb érvényesülni, jól fizetett álláshoz jutni, vallják a szórványban élő magyarok. Ez sokszor odavezet, hogy színmagyar családok otthon a többség nyelvét használják gyermekükkel, mert az szerintük csak így tud majd érvényesülni. A folyamatos hátrányos megkülönböztetés eredményeként kialakul a meghunyászkodás, az alsóbbrendűség érzése, a beolvadási kényszer az erdélyi magyar társadalomban.

Megoldásként szeretnék egy élő példát felhozni, ami a Bánságban történt, innen nem messze. Köröskisjenő és Arad között van egy ipari park, ott egy multinacionális cég magyar vállalata egy leányvállalatot hozott létre a szórványvidéken, és mivel fontos volt a kapcsolattartás a magyarországi anyavállalattal, az álláshirdetésekből megjelent az eddig itt soha nem látott mondat: „A magyar nyelv ismerete előnyt jelent.” Ez eddig a Bánságban ugyanis leginkább hátrányt jelentette. A bemutatott esetben egy több ezer munkást foglalkoztató vállalatról volt szó, működése 10 éve alatt mindazok, akik egy kicsit is tudtak magyarul, mert hallották a szüleiket és a nagyszüleiket magyarul beszélni, mindezek az emberek szép karriert futhattak be a vállalatnál, és ezt meg is tették. Sokan ezen emberek közül, akik az elején csak törték a magyar nyelvet, ma egészen jól beszélnek magyarul, és az identitásuk is változott. Sokkal fontosabb lett nekik magyarnak lenni.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Magyar Néppárt megmaradásunk legbiztosabb és egyedüli zálogaként az autonómia kivívását jelölte meg. E nélkül lassan, de sajnos elég nagy bizonyossággal elveszünk. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács éppen azért döntött úgy, hogy az Erdélyi Magyar Néppártra szükség van, mert nem látott egy olyan politikai erőt sem, amely őszintén küzdött volna az autonómia ügyéért, illetve, ha volt is ilyen, nem képviselt számottevő erőt. Az autonómiát a világon sehol sem adják, azt ki kell vívni. Persze csakis törvényes eszközökkel, de harcolni kell érte. Azt tudnunk kell, hogy soha nem

lesz érdeke a román hatalomnak az autonómia elismerése. A bukaresti bürokratának abban van az ereje, hogy ő osztja a pénzt. A Erdélyi Magyar Néppárt feltett szándéka, hogy az egészséges, Erdély-központú politikájával az erdélyi románsággal is megpróbálja megértetni, hogy az autonómia nekik is jó. Nem az a jó nekünk – és nekik sem, mármint az erdélyi románságnak –, ha adólejeink a bukaresti útvesztő után csekély százalékban térnek vissza származási helyükre. A pénzek java részének ott kell maradnia, ahol megdolgoztak érte. Az autonómiaelképzelésünkre a továbbiakban vissza fogunk térni, dr. Szilágyi Ferenc expozéjában.

Kedves Hallgatóság! Még egy gondolatot feltétlenül meg szeretnék osztani önökkel. Mint tanúi lesznek, eddig kettő, de következik még a Magyar Polgári Párt is, tehát három magyar párt is jelen van az erdélyi politikai porondon. Sokan attól tartanak, hogy az erdélyi magyarságnak ez a politikai harakirije, ezt egyik felelősen gondolkodó magyar pártnak sem szabad előidéznie. Az Erdélyi Magyar Néppárt őszintén arra törekszik, hogy minden becsületes, jó szándékú erővel megtalálja a közös hangot, hiszen összefogásra vagyunk ítélve. Nem fogunk viszont összefogni a korrupciókkal, a volt besúgókkal, a nemzeti érdekeink elárulóival. Csak remélni merem, hogy politikai versenytársaink is hasonlóképpen gondolják ezt, és a Nyakó-Ujhelyi politikai képzés nem hagyott bennük komoly nyomot, nem akarják démonizálni politikai ellenfeleiket. Ebben az esetben, tehát amennyiben úgy gondolják a többi párt is, partnerekre lelnek bennünk, és egységben harcolhatunk nemzeti ügyeink mellett.

Erre nagyon jó példa a népszámlálási kampány, ahol mindenki nagyon helyesen cselekedett, és ebből kivette derekasan a részét mindhárom párt. Ennek jegyében az Erdélyi Magyar Néppárt, a „voltunk, vagyunk, leszünk” jelszóval több mint 300 ezer szórólapot juttatott el Erdély magyar lakosságához, azonkívül pedig igyekszünk minél több gazdaságba, lakásba bejutni, és elmondani a felmerülő problémákat, hiszen én is vallom azt az elvet, ami – gondolom – sok román fejében megszületett, hogy csak azokban a statisztikákban fogok hinni, amit én hamisítok meg. Ezt Churchill mondta, de erre nagyon oda kell figyeljünk, hogy ne hamisítsák meg a népszámlálási adatokat.

Visszatérve az összefogásra, rengeteg közös ügyünk van, csak meg kell találnunk a módját az összefogásnak. Nem szabad egymás ellen cselekednünk – és itt egy indián közmondást mondok, hiszen tudom, hogy Szabó Ödön sokszor idéz mindenféle közmondásokat, ezt én szerkesztettem –, mert ha egy indián egy másik indián skalpját fűzi föl az övére, legjobban a sápadt arcú örül. Ne okozzunk örömet a sápadt arcúaknak.

Gondoljunk határok nélkül – közösen –, cselekedjünk határok nélkül – közösen –, merjünk nagyot álmodni – közösen –, tegyünk álmaink megvalósulása érdekében, és sohasem tudjuk akkor azt mondani, hogy ez nem valósulhat meg.

Köszönöm a lehetőséget. *(Taps.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen Zatykó Gyula elnök úrnak. Kozma Csaba elnök urat kérném szépen az MPP részéről.

Kozma Csaba elnök (MPP Bihar megyei szervezet)

KOZMA CSABA elnök (Magyar Polgári Párt Bihar megyei szervezet): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottsági Tagok! Tisztelt Főkonzul Úr! Tisztelt Püspök Úr és Főtisztelendő Urak! Polgármester Urak! Tisztelt Jelenlévők! Eléggé szaftos kis beszámolót tartott a két kollégám az előbbieken. Engedjék meg, hogy én is néhány gondolatot megosszam önökkel.

Magyarnak lenni – Szent István tanítása szerint – erkölcsi fogalom. Senkit sem tesz magyarrá az, hogy a vére magyar, sőt még az sem, hogy magyarnak vallja magát. Ez nem elég. A magyarságot erkölcsi küzdelemmel, Isten sürgette cselekvéssel, úgy kell kiküzdeni. Magyarnak lenni erkölcsi hevület. Magyarnak lenni hit. Hit a magyarság hivatásában, hit

abban, hogy Isten akar velünk valamit, és hogy a magyarság közös összefogással megvalósíthatja ezt a feladatot. És a hangsúly az összefogáson van, azaz kellene hogy legyen. Mert sajnos eddig itt, Erdélyben az ellenkezőjére volt példa. Azzal, hogy egymást marcangoljuk, sarat dobálunk, nem előre visszük a beteljesedés felé ezt a feladatot, hanem daraboljuk és megosztjuk nemzetünket.

Magyarnak lenni sohasem volt könnyű, ezt senki nem állítja. Az évszázadok során rengeteg csapás érte nemzetünket, külső és belső ellenségtől egyaránt. Megtörni, eltaposni mégsem sikerült bennünket, mert amikor veszni látszott minden, a nemzeti öntudat felébredt az emberekben, az én fogalma eltűnt, belátták, hogy együtt, összefogva bárki és bármi ellen fel lehet venni a harcot. Okuljunk őseink példájából! Fogjunk össze! Tegyük félre sértettségünket, vélt és valós sérelmeinket, és békejobbot nyújtva, közösen küzdjünk magyarságunk, anyanyelvünk, kultúránk és jogaink megőrzéséért, megmaradásáért.

Nagyon szépen köszönöm figyelmüket, és jó munkát kívánok a bizottságnak. *(Taps.)*

A történelmi magyar egyházak tájékoztatói

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. A következő napirendi pontunkban a történelmi egyházak tájékoztatóját hallgathatjuk meg. Csúry István püspök urat szeretném megkérni, hogy ő tájékoztasson bennünket először.

Csúry István püspök (Királyhágómelléki Református Egyházkerület)

CSÚRY ISTVÁN püspök (Királyhágómelléki Református Egyházkerület): Köszönöm szépen, elnök úr. Kedves Testvérek! Engedjétek meg, hogy röviden felvázoljam a Királyhágómelléki Egyházkerület jelenlegi helyzetét. Az a gondolat jutott eszembe, jó is talán, hogy így a végére maradunk, hiszen annyi tapasztalat jött közel hozzánk, és azt hiszem, hogy akkor, amikor a bemutatás megtörténik, itt inkább néhány reflexiót fogalmazzunk meg arról, hogyan látjuk Királyhágóból, a református egyház részéről a jövőt.

Azért is jó, hogyha bemutatjuk azért néhány szóban a Királyhágómelléket, mert egyfelől információt adunk, másfelől pedig biztosítjuk a bizottság tagjait, hogy mindaz, ami itt megfogalmazódik, olyan tapasztalatokból érkezik, amely közel 300 ezer ember látása, életének tapasztalása, olyan folyamatok kísérése, amely jelen pillanatban egy nem könnyű modern világban, 2011-ben történik. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület hatalmas területen van, ezt azért mondom, mert sokszor összetévesztenek bennünket más egyházzal, ugyanis ott, azon a helyen, ahol három római katolikus püspökség működik, egyetlen református püspökség van, és valahol északon Máramaroszigeten kezdődik a határunk, és majdnem a Dunakanyarban lent, a Vaskapunál fejeződik be. Igaz, hogy nyugat-kelet vonatkozásban sokkal keskenyebbek vagyunk, hiszen talán a legszélesebb helyen körülbelül 120-130 kilométernyi.

Nos, ezen a területen 283 anyaegyházközség van, ami azt jelenti, hogy még hozzászámolhatunk gyorsan körülbelül 70 települést, ahol reformátusok élnek. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a gondozás 283 gyülekezetben állandó, de nincs olyan gyülekezetünk, ahol legkevesebb három hívőnk ne lenne, és legalább havonta egyszer a református lelkész meg ne fordulna valamelyik közeli településről, illetve anyaegyházközségből. Ez azt jelenti, hogy igenis tudatában vagyunk annak, hogy hatalmas tömeget mozdítunk, van hatásunk, illetve érzékeljük a visszajelzésekből, hogy kíváncsiak arra, hogy jelenleg a református egyház vezetősége hogyan reagál azokra a napi kérdésekre, legyenek azok akár politikai, akár társadalmi kérdések, legyenek bármilyen természetűek, mert az emberek kíváncsiak az egyház véleményére.

Azt hiszem, amikor bent vagyunk egy templomban, akkor a legszínesebb képet látjuk, színesebb, mint a parlament látványa. Hiszen a mi gyülekezeteinkben nem csak azok vannak ott, akik valamilyenfajta pártérdekeltség szerint gondolkodnak, hanem ott vannak a

közömbösek, de ezen túl ott vannak a bűnösök, ott vannak a nyomorultak, tehát mindenfajta emberrel találkozunk. Egy jó lelkipásztor – és remélem, hogy a református lelkészeinkre ez általában igaz – ott van a hívek között: családlátogatás, kórházlátogatás, börtönmisszió, és sorolhatnám tovább. Látjuk, hogyan élnek az emberek. Szívjuk a levegőt velük együtt. Azt esszük, amit ők esznek. Tehát egészen közel, testközelben vagyunk. Éppen ezért fáj nekünk nagyon, hogy nem sikerült a Partiumban – de mondhatom azt, hogy Erdélyben sem – az a fajta társadalmi közösség kiépítése, amire nagyon-nagyon fontos lenne, hogy itt, 2011-ben büszkék lehessünk. Biztos, hogy sok véleményt illeszthetünk egymás mellé, amely erről a kérdéstről beszélne, engedjék meg hogy a református egyház célkitűzéseiről néhány gondolatot megfogalmazzak, hogy mi az, ami számunkra nagyon fontos, nagyon lényeges.

Nagyon lényeges az, hogy az egyházak visszaszerezzék mindazt, ami az övék volt. A románokat mi itt, a Partiumban nagyon sokszor bombázzuk, keményen – vannak segítségünk is –, hogy a restitutio in integrum megtörténjen. A mai nap sem történt meg. Miért nem történik meg? Persze sorolhatunk egy csomó okot, általában megkeressük a rajtunk kívül lévő okokat. Merjünk már szembenézni önmagunkkal, mert azt hiszem, magyarországi kedves testvéreink is így látnak bennünket akkor: becsületes és tisztességes embernek, mert nem jutottunk el addig, hogy az úgynevezett integratio in integrumot megvalósítsuk itt, magunk között. Hogyha valamit most tehetünk, és azt hiszem, hogy ez alkalom arra, hogy a kedves bizottság is itt van a nemzetegyesítés gondolatával, és mi is, akik ide leültünk, bizonyára valamennyiben szeretnénk ezt az egységet kézzel fogható módon is meglátni, indítsunk el – merjünk vállalkozni rá – egy olyanfajta gondolatot, hogy ez az integratio in integrum megtörténik, és akkor biztosak lehetünk abban, hogy másképpen reagálnak akár a románok is, amikor mi a restitutio in integrumot követeljük. Biztos vagyok benne, hogy másképpen reagálnak azok, akik ránk kíváncsiak, hogy mit mondunk. Ugyanis jelenleg, hogyha nem tudunk továbblépni azon a csodálatos gondolaton, hogy a határok felett átívelő egység, eljutva oda, hogy szembenézünk az emberi gyarlóságok alkotta határok feletti egységen – tetszenek érteni, mit mondok –, azon, ami bennünket szétválaszt jelenleg; az emberi gyarlóság nyomorúsága olyan határ, amelyeket le kell győzni, azon fölül kellene keveredni. Igenis, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület vezetőse személyemben, a főgondnokkal, az igazgatótanáccsal és a közgyűléssel sokat beszélünk arról, hogyan szeretnénk boldogabbak lenni azzal a tudattal, hogy akkor vagyunk boldogabbak, amennyiben boldogabbak körülöttünk az emberek. Persze a magyarokra gondolunk, de tudjuk azt is, hogy nem zárhatjuk sem a román, sem a más nemzetiséghez tartozókat, akik velünk együtt vannak.

Éppen ezért hadd mondjam el őszintén, hogy nagyon jól tudjuk, hiszen látjuk híveinket, hogy nem mindig az az igazi nemzetben gondolkodó, aki harsogja a nemzetben gondolkodás nagy csodálatos elvég. Nagyon jól tudjuk, hogy vannak olyanok is, akik nem szoktak harsogni ilyesmiről, és mégis nemzetben gondolkodnak. Nagyon jó lenne tudni azt, hogy azok, akik a jövődőt építeni akarják, és Isten kezéből akarják ezt elvenni, úgy kell kimondják a mondatot, úgy kell szolgálják a népüket itt Partiumban, de Erdélyben, Magyarországon is, hogy az, amit kimondanak, az, amit föl vállalnak, az valóban szent kötelesség legyen. Nem mertem igei gondolattal kezdeni, nehogy azt gondolják, hogy prédikációba fogok, és máris egy kicsit lazul az ember figyelme, de itt a végén engedjék meg, hogy a református Bibliaolvasó Kalauz szerinti mai igét azért hadd idézzem, a kolossébeliekhez írt levél 4. rész 16. verse így hallatszik: vigyázzatok a vállalt szolgálatra, hogy beteljesedjen az Isten előtt. Vigyázzatok, magyarul még pontosabban azt jelenti, hogy lássátok, ne csak nézzétek, hanem felelősen tudjátok azt, amit láttok, elvégezni. Van vállalkozás az Isten nevében, ami azt jelenti, nem a rang mögé bújtatott kijelentések, hanem a ranggal megszentelt akció, amivel tenni tudtok népetekkel, mert így teljesedik be az, amit vállaltok. A beteljesedés azt jelenti, hogy az 5 ezer ember megvendégelésénél a történet végén ott van 5 ezer betelt kosár a maradékból, ami azt jelenti, hogy a mi beteljesedésünk, még ha a

maradékra nézünk is, a kosarakra is tekintünk, az azt jelenti, hogy olyan vállalt feladat, ami véghez is vihető.

Kedves Testvéreim! Hogyha mást nem hagyok a szívetekben és a lelketekben, azt nagyon szeretném, mélyen: *integratio in integrum*. Másképp nem megy. Köszönöm. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönjük szépen püspök úr szavait. Gyenge Béla kanonok urat szeretném kérni a katolikus egyház részéről.

Gyenge Béla kanonok (Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye)

GYENGE BÉLA kanonok (Nagyváradai Római Katolikus Egyházmegye): Köszönöm szépen a meghívást. Kedves Testvérek! A nagyváradai egyházmegye képviselőjeként állok itt. A nagyváradai egyházmegyét két szent király alapította: Szent István, illetve Szent László. Szent István megalapította a bihari egyházmegyét, mely egyik azon tíz egyházmegye közül, amelyet ő alapított az ő országában, az ő királyságában. A kunok feldúlták ezt a bihari várat, a földvár nyomai még látszanak Biharon, aki ellátogat oda, az láthatja, aki meg volt, az tudja. Szent László éppen ezért a bihari egyházmegyét, pontosabban a Szent István által alapított egyházmegyét átköltöztette Nagyváradra. Ilyen értelemben tehát két szent királyunk az alapítója ennek az egyházmegyének. 65-70 plébániánk, 80 papunk és 10-15 filiánk van. A híveink száma körülbelül 65 ezer lélek.

Mindig azt mondom, én Szent István országában élek születésem óta. Mert Szent István országa nem porladt el, még ha fizikai határok létre is jöttek – háborúk, s mások nyomán –, de a magyarok egyik maradtak. Nem szakadtak el lélekben egymástól. Szent István országa mindig létezett, és fog is létezni. Én nem sírok semmiért, de sokszor fáj a szívem, hogy sokszor, mikor megvalósítanak valamit, jön valaki, s feldúlja. Miért?

Figyelmükbe ajánlom Reményik Sándor egyik versét: *Elkéstetek*. A végét idézem: „Keveset hisztek, sokat protestáltak, / A császár ellen, a pápista ellen, / Mindegy, mindegy csak protestálni kelljen.” Hát, ha ez így megy, ha ilyen a világ továbbra is, testvéreim, összejövünk mi, találkozunk, de azt az összefogást, összetartozást, azt a nemzeti összetartozást, amiről akarunk beszélni, nem fogjuk tudni megvalósítani. Mert mindenki miért, a hatalomért harcol? A dicsőségért? Ha a nemzeteknek és a nemzetemnek valami javára válik, akkor képes vagyok visszahúzódní, ha van előttem jobb valaki, aki meg tudja valósítani, és nem támadom. Nem vagánykodom, és nem viccelek róla összevissza. Itt komoly dolgokról van szó. Itt nincs helye az élcelődésnek. Vagy komolyan veszed a feladatodat, vagy nem.

Ne járjunk úgy, mint a gyermek, aki megszületik, és két anya pályázik rá, hogy az enyém a gyerek, az enyém a gyerek, és nem tudják eldönteni, hogy kié a gyermek. Azt mondja az ítéző: hozzátok ide a gyereket, hozzátok ide az anyajelölteket. Odaviszik, s mindegyik sír és igazolja, hogy övé a gyerek. Azt mondja a bíró: figyeljete ide, hozzátok ide a gyereket, és végezzétek ki. És az édesanya hátrált meg, és azt mondta: király, az övé a gyerek, ha így akarod. Az édesanya mondta, hogy hadd legyen a másiké a gyerek. Én a nemzetemért meg tudom ezt tenni? A magyarságomért, a hitemért. Azt mondotta Csoóri Sándor, hogy mi magyarok külön-külön semmik vagyunk, de mikor összejövünk, kibírhatatlanok. Hát miért? Miért, testvéreim? Nem érezzük át azt a feladatot, ami rajtunk áll? Ami bennünk is van? Nem akarok nagyon sokat beszélni. Azt mondom, igen, nagyon helyes, a nemzeti összetartozás jöjjön létre, hogy amikor ez már megvalósulna, nehogy jöjjön valaki, és odadobjon egy bombát, és szétszakad minden. Nem lehet. Így nem érünk el semmit.

Nagyszalontán 1350 katolikus van, 17 éve pasztorálom az egyházközséget, és sokfelé jártam, sokfelé láttam, mindenfelé, nagyon szeretem járni a végeket. Van egy ilyen közösség, a Háló, a végvárak. Ez a Háló közösség utalás Jézusra, illetve a halászok hálójára, utalás arra, hogy összefogni. Összefogni és bátorítani, és ahol nincs magyar iskola és szórványról

beszélünk, tegyünk úgy, mint a zsidók. Nézzétek meg, testvéreim, akárhova mennek a világon, nem veszítik el a nyelvüket, vallásukat. Miért? Mert a családjukban az apa meg az anya nem ezt csinál meg azt csinál, hanem tanítja a kis klapacet, és neveli, és nem veszíti el sem a nemzeti öntudatát, sem a vallási öntudatát. Ahol szórvány van, ezt csináljuk! Mondjuk a szülőknek! Nincs iskola, nincs, hát Istenem, nincs. De tanítsd! Tanítsd! Új le szülő, és tanítsd a gyermekeidet, az anyanyelvet, hogy el ne veszítse!

Úgyhogy ennyit tudok, ennyit szeretnék mondani. Még csak annyit, hogy itt, Nagyszalontán van egy gyermekotthon, amit Bőjte Csaba atya vezet, a Dévai Szent Ferenc alapítvány keretén belül. Én köztük vagyok, ők jönnek misére, templomba, körülbelül 80-85-en vannak, őket is pasztorálom. Nagyon nagy támogatást kapunk az egyház és az otthon is a városvezetés részéről, élén a polgármester úrral, aki nem egészen politikus, hanem a városnak egy jó gazdája. Tehát nem mindig politikusnak kell lenni a vezetőknek. A városnak jó gazdája, a gazdálkodó. Én a plébániámon, a kolléga másikon, ők is mind együtt, ha egy irányban teszünk, egy irányba húzzuk azt a szekeret, akkor menni fog.

Hát nem akarok tovább visszaélni az idejükkal, köszönöm szépen, hogy szót kaptam. (Taps.)

(Az ülés vezetését dr. Kovács Ferenc, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen kanonok úrnak. Felszólalásra kérem Mátyás Attila esperes urat, Nagyvárad evangélikus, lutheránus egyházközségének képviselőjét.

Mátyás Attila esperes (Nagyváradai Evangélikus Lutheránus Egyházközség)

MÁTYÁS ATTILA esperes (Nagyváradai Evangélikus Lutheránus Egyházközség): Igen tisztelt Elnökség! Kedves Bizottsági Tagok! Testvéreim Krisztus Jézusban! Egy egész más szöveget készítettem, de úgy döntöttem, hogy időhiány miatt ebből csupán pár gondolatot osztok meg önökkel. Úgy érzem, hogy nemzetközi viszonylatban az egyházak felismerték azt, hogy csupán közösen tudnak valamit elérni, hiszen önök látják, hogy a vén Európa, amely fiait és leányait küldte világszerte misszionálni, hogy az evangéliumot elvigyék a testvérek a Föld végső határáig, mára pogányosodik. Talán itt nálunk, Erdélyben nem annyira, de az anyaország csonka részében már vannak olyan helyek, ahol igen kemény azok száma és százaléka, akik nem tartoznak egyetlen történelmi egyházhoz sem. Úgy érzem, hogy nem csak az egyházaknak, hanem a politikusoknak is fel kellene ismerni azt, hogy egyedül vagy egyenként egyetlen szervezet, egyetlen alakulat sem lesz képes a jövőt úgy, olyan irányba alakítani, amely az egész közösség boldogulását jelentené.

Úgy gondolom, hogy az egyházak, a politikai szervezetek és minden civil alakulat, amely célkitűzésében nemzetünk és népünk felemelkedését, megerősítését és boldogulását tűzte ki, köteles egymással együttműködni. Nincsenek külön utak és nincsenek egyéni lehetőségek. Egyetlen út van: vagy közösen élünk és megmaradunk, vagy szerre egyenként pusztulunk el. Bizonyos vagyok abban, hogy az evangélikus egyház, amelynek lelkésze vagyok, szinte 500 éve – 2017-ben lesz 500 éve – azon dolgozik, hogy tagjait mind felekezeti, vallási identitásában, mind nemzeti hovatartozásában megerősítse. Úgy gondolom, ez a cél és ez a célkitűzés nem egy időszakos célkitűzés, hanem időközön és történelmi eseményeken átívelő akarat, amely mindnyájunk számára kötelesség. Úgy gondolom, a nagy baj az, hogy amíg közösen itt egymással sokszor civódunk, keresvén a közös út lehetőségét, addig megfélekedzünk arról, hogy nekünk ahhoz, hogy egymással közösen szót tudjunk érteni, szükségünk van egy magasabb kapcsolatra. Egy függőleges kapcsolatra, ami a Teremtő Atyával való kapcsolat, mert e nélkül lehetünk okosak, lehetünk szépek, lehetünk képzetek, de nem fogunk tudni egymással szót érteni.

A történelem már annyiszor térdre kényszerített bennünket. Meg kellene tanulnunk végre azt, hogy a mi Teremtő Atyánk előtt hulljunk térdre, és hogyha előtte térdre borulunk,

akkor ő felemel. Felemel, és hogyha onnan emelkedünk, az ő színe előtt emelkedünk lábra, akkor egymással újra testvérek leszünk. Meggyőződésem, és úgy érzem, az evangélikus egyháznak akarata, hogy itt, Erdélyben, azon a több mint 36 gyülekezeten, anyaegyházközségen és több mint 100 szórványegyházközségen keresztül ezt a szándékot erősítse, és segítse népünk gyermekeinek vallási és nemzetiségi identitásában megerősödni és megmaradni. Ennek a célkitűzésnek különböző útjai vannak, ami helységről helysére vagy faluról falura különbözik, de közös abban az, hogy mindenkinek ott kell helytállnia, ahová az Úristen rendelte. Az egyszerű falusi lelkésznek ott, az Isten háta megett eldugott kicsi falucskában, a parlamenti képviselőnek a parlamentben, a tanítónak az iskolai pulpituson, a szakácsnak vagy a péknek ott, ahová a munkáját rendelték. Gondolom, hogy ha mi arra törekszünk mindnyájan, hogy az Úristennel élő kapcsolatunk legyen, és nap mint nap ne csak a mi fejünktől kérjünk tanácsot, és ne csak a politikai játszmákban keressük a megmaradás lehetőségét, hanem ápoljuk – ahogyan püspök úr bízott minket – a lelki kapcsolatunkat, mert a lelkünk irányít mindent. Bár láthatatlan és megfoghatatlan, de az befolyásolja minden tevékenységünket, és hogyha lélekben erősek leszünk, mert az Úristen velünk lesz, akkor bizonyára nem csak jelenünk lesz, hanem lesz jövőnk, és lesz jövője a gyermekeinknek, unokáinknak és az utánunk jövő nemzedékeknek.

Úgy vélem, ezen a mai napon különös hálával tartozunk az Úristennek. Hálával azért, mert itt lehetünk. Gondoljatok arra, hogy mennyi harc, mennyi vér, mennyi áldozat folyt eleinktől, nagyjaink által azért, hogy nekünk jövőnk legyen, és 1920 után ki gondolta arra, hogy még itt, Nagyszalontán vagy akárhol Erdélyben újra összegyűlhetünk, és a magyar parlament kihelyezett bizottsága itt lehet, és mi is itt lehetünk. Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért!

Még egy gondolatot szeretnék elmondani, testvéreim. Ez a gondolat az, hogy ami jó és előrevisz – függetlenül attól, hogy ki áll mögötte –, azt támogatnunk kell. Kövér László, a parlament elnöke a gyulakutai székelyek állampolgársági eskütétele alkalmával, ezelőtt jó pár nappal így fogalmazott: 2004. december 5-én új korszak kezdődött a magyarság életében. Én köszönetet szeretnék mondani erről a helyről a Magyarok Világszövetségének és a Magyarok Világszövetsége minden tagjának, akiknek kemény harc és ellenszél mellett sikerült az akkori népszavazást kierőszakolni, és általa elindítani azt a folyamatot, amely a magyar állampolgárságról szóló törvény módosításában konkretizálódott.

Támogassák, kedves parlamenti képviselők, kedves politikusok és mindenki, akinek az Úristen hatalmat és pozíciót adott, támogassák mindazt, ami nemzetünket előreviszi, összefogja, megerősíti és megtartja. Erős vár a mi Istenünk! (*Taps.*)

ELNÖK: Buzogány-Csoma István lelkész urat kérem tájékoztatójának megtartására, a Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség képviselőjében.

Buzogány-Csoma István lelkész (Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség)

BUZOGÁNY-CSOMA ISTVÁN lelkész (Nagyvárad-Bihari Unitárius Egyházközség): Nagytiszteletű Egyházi és Világi Elöljárók! Kedves Keresztény Testvéreim! Picit folytatva az előttem szólók gondolatait, hallgatva ezt a politikai fülcibálást, orrpecegetést, arra gondoltam, hogy valamikor a XVI. században mi, az egyházak is így vágtuk egymást, talán még keservebben. Több évszázad vesztesége és áldozatai révén kellett rájőjjünk arra, hogy ez az út nem közös út, nem jó irányba vezet. Mert elfelejtettünk egyetlenegy tanítást a nagy dogmatikai vitatkozások közepette, hogy azt mondta Jézus: új parancsot adok nektek, egymást szeressétek. És ez ilyen egyszerű, ezen nem kell filozofálni, könyveket nyomtatni, fórumokat tartani, hanem meg kell élni ezt a dolgot. Ez a nehéz korszak például a mi egyházunk életében majdnem 300 esztendeig tartott, elvesztettük híveink és a templomaink, iskoláink mintegy háromnegyed részét, és hogyha nemzetben gondolkodunk,

akkor azt hiszem, ezen az úton nincs a magyarságnak 300 vagy 400 esztendeje, hogy aztán egy ilyen türelmi rendeletet alkotva magunknak, elkezdjünk összeborulni.

A mi egyházunk, az Erdélyi Unitárius Egyház 70 ezer lelket számol, ennek egy végvári gyülekezete a nagyváradi, amelyben feleségemmel együtt szolgálunk. Ez a gyülekezet a történelme során visszanyúlik, egészen visszaengedi a gyökereit a XVI. századi radikális reformáció kiteljesedéséig és végkoráig, hiszen ekkor alakul a gyülekezet, a nagyváradi hitvita-disputa következtében, amely az egyetemes egyház életében is fontos mérföldkő, hiszen ezzel a disputával indul el a misszió Alföldre, a Partiumba, Baranyába, a bánsági gyülekezetek területeire. Aztán az idő vasfoga sajnos felemészti ezeknek a gyülekezeteknek a nagy részét, az egyházi türelmetlenség, a politikai elnyomás és az 1930-as években születnek újjá ezek a gyülekezetek Nagyváradon, Biharban, Temesváron, Aradon, és sorolhatnám mind a kolozsvári nagy anyaegyházközség szórványait.

Jelenleg elég hadilábon állunk unitárius szemszögből itt a Partiumban, a végeken. A nagyváradi anyaegyházközségünk most 150 lelket tudhat magáénak, a népszámlálási adatok alapján 200-at, úgy hogy keressük még azt az 50-et. A szórványainkkal együtt vagyunk olyan 200-an, Bihar megyében összesen 400-an, de ez úgy tevődik össze, hogy falvanként, településenként 1-2-3, maximum 4 unitárius van, de nem szeretnék ebbe nagyon belebonyolódni.

Mi az, amink van, és mi az, amit fel tudunk a nagy nemzet asztalára, hogy segítsük egymást? Az istentiszteleteink szava, az üzenet, ami rajtunk keresztül és általunk is eljuthat az emberekhez akár istentiszteleteink alkalmával, akár a rádiós lehetőségek alapján, hiszen a református egyház jóvoltából a mi hangunkat is hallhatják egész Kárpát-medencében, és gondolom, ez óriási lehetőség, és fontos ezen a szócsövön keresztül eljuttatni az üzenetet ilyen nagy területen. Az egyetemes egyház szintjén fel tudunk mutatni két felekezeti, de mégis felekezeteken felüli iskolát, minőségi oktatással és lelki neveléssel, és minden tehetségünket és erőnket feltesszük erre az asztalra úgy, ahogy annak idején mondogatták nekünk legációk során, amikor ebédhez ültettek, hogy használják, szeressék, szedjenek belőle. Szeretném, hogyha mindenki föltenné így a tehetségét, a lelkét, a szívét az asztalra, és a civakodás helyett mennék együtt, egymást gazdagítva.

Köszönöm szépen. *(Taps.)*

(Az ülés vezetését Potápi Árpád János, a bizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. A programunk szerint szünet következne, de ha lehet, tekintsünk el ettől, mert 2 órára terveztük, hogy befejezzük a tájékoztatókat, és az már nyilvánvaló, hogy nem tudjuk befejezni, ezért a szünetet elhagynánk.

A következő napirendi pont az önkormányzatok, valamint az oktatási, szociális és civil szervezetek tájékoztatói. De polgármester úr mondja, hogy a baptista egyház részéről... *(Kovács Gyula: Köszönöm, hogy meghívást kaptam, de nem élek azzal, hogy beszámolót tartsak.)* Nagyon szépen köszönöm.

Önkormányzatok, valamint oktatási, szociális és civil szervezetek tájékoztatói

Illyés Gyula polgármester úr itt van Szatmárnémetiből, tisztelettel üdvözlöm.

Illyés Gyula polgármester (Szatmárnémeti)

ILLYÉS GYULA polgármester (Szatmárnémeti): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök minden kedves résztvevőt, Szatmárnémeti polgármestere vagyok 2004 óta. Néhány szót Szatmárnémetiről, Szatmár megyéről, hogy legyen egy átfogóbb kép arról, hogy mi történik nálunk.

Szatmárnémeti Romániai viszonylatban közepes méretű megyeszékhely, 115 ezer lakossal, és Szatmár megyének 360 ezer lakosa van. Szatmárnémetinek mintegy 38 százaléka magyar ajkú magyar, 2-3 százaléka német, a megyében pedig 35 százalék a magyar és körülbelül 3 százalék a német lakosság. Felekezeti megoszlás szempontjából a magyar lakosság úgy a város, mint a megye szintjén körülbelül fele-fele arányban református és római katolikus, illetve egy csekély számban él magyar ajkú görög katolikus is. A román lakosságnak körülbelül 10 százaléka görög katolikus, és 90 százalékuk ortodox vallású. Tehát összességében körülbelül a lakosság fele ortodox vallású, és körülbelül 20 százalék római katolikus, 20 százalék református, 10 százalék görög katolikus.

Gazdasági szempontból viszonylag kiegyensúlyozott város és megye vagyunk, nem voltak nagyobb szociális problémáink sem a '90-es években, sem a mostani gazdasági krízis idején. Sikerült gazdaságilag talpon maradni, és enyhe jelei vannak a fejlődésnek is. Ez azt jelenti, hogy a munkanélküliség alacsony, talán túl alacsony is, adott esetben a nagyobb beruházásokat nem nagyon csalogatja a 3-4-5 százalékos munkanélküliség. Persze ehhez az is hozzájárul, hogy a lakosság egy része – és magyarok is, nem csak románok – kint dolgoznak külföldön.

Ami bennünket, magyarokat illet, szólnék néhány szót a kulturális és oktatási helyzetünkről. Szatmárnémetinek van egy román és magyar – hasonlóan, mint Nagyváradnak – színháza, a két testület önállóan működik, bár egy intézmény keretén belül. Ezenkívül van egy filharmóniája, ezek olyan kulturális intézmények, amelyeket az állam 1999 óta átadott az önkormányzatoknak, tehát teljes egészében mi tartjuk fenn ezeket. Az iskolai hálózatunk a mai romániai viszonyokhoz képest jónak mondható a magyar oktatás szempontjából. Még 1990-ben sikerült visszaállítani a Kölcsey Ferenc magyar gimnáziumot, a város legértékesebb, legfontosabb intézményét. Aztán rövid idő után, '92-től sikerült közös, politikai és egyházi összefogással római katolikus magyar gimnáziumot, majd egy református magyar gimnáziumot létrehozni, úgyhogy jelenleg Szatmárnémetinek három önálló magyar gimnáziuma van, és van egy német nyelvű is, de annak más a jellege és a jelentősége. Ez a három iskola szépen fejlődött, ma mind a három intézmény egyházi ingatlanokban folytatja a tevékenységét a visszakapott egyházi ingatlanokban.

Az egyházakról annyit még, hogy Szatmárnémeti a római katolikus püspökség és a református esperesi hivatal székhelye. Sikerült megoldani, és ezt nagyon fontosnak tartom, szóba került itt több szempontból is, és nyilván az egész találkozóknak ez a lényege, a magyar képviselőt az önkormányzatban, ennek egyik legfontosabb eredménye az volt, hogy sikerült úgy alkalmazni a román törvényeket, hogy Szatmárnémetiben, a városban teljes egészében megoldjuk az egyházi tulajdonok visszajuttatását. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 300 hektár terület az, amit ma a római katolikus és a református egyház visszakapott, és egy keveset a görög katolikus is, nekik nem volt sok, az ortodoxoknak egyáltalán. Az ingatlanokat a kormány juttatta vissza, nem az önkormányzat, tehát így mindent meg tudtunk oldani. Ez nagyon fontos lépés, mert adott egy bizonyos gazdasági erőpotenciált és lehetőségeket mindkét egyháznak, amivel az egyházak élnek is úgyesen és jól.

Az oktatás szempontjából – visszatérve az iskolákra – ez a három gimnázium van, ezenkívül szinte mindegyik általános iskolában működnek elsőtől nyolcadikig önálló magyar osztályok, valamint magyar óvodai csoportok, és a szakoktatásban a nyolc szaklíceumiokból négyben van magyar osztály. Itt persze minden magyar osztály létrehozása erőfeszítésekkel és politikai küzdelmekkel jár, de itt elsősorban nem ez az akadály, hanem az igény hiánya, tehát a gyermekek létszáma, ha a tendencia lassult is, de mégiscsak csökkenőben van, és ez gondot okoz. Nagy kihívása az oktatásunknak, és ezen nagyon sokat vitatkozunk iskolaigazgatókkal, tanárokkal, egyházi vezetőkkel is, hogy mi a jobb, koncentrálni-e a magyar iskolákat, a magyar osztályokat, az első négy osztályt a meglévő, önálló magyar líceumokba, és kibővíteni azokat 1-8. osztállyal is, és a gyerekeket odavinni – így megszűnnek a magyar osztályok, egy-

egy magyar osztály, amelyek lakónegyedekben, más iskolákban működnek jelenleg –, hogy ez-e a jobbik változat, vagy pedig az, hogy hagyjuk meg a magyar osztályokat, ahol működnek az általános iskolákban, még akkor is, ha csak egy-két párhuzamos osztály működik jelenleg. Így megszűnne a magyar tanítónők állása, azokban az iskolákban tovább nem hozhatók létre ezek az osztályok. Nem mindegyik gyerek férne el az újonnan alakított osztályokban a líceumokban, és akkor nagyon sok gyermek, akiket a szülők nem tudnak vinni vagy gyengébbek – vagy mindegy, milyen más okból –, kénytelenek lennének a román iskolába járni. Ezek nagy kihívások, nehéz kérdések, ez csak egy csöpp az egészből, de jellemző, hogy ilyenfajta gondokkal küszködünk, és – hála istennek – nem azzal, hogy nem tudunk beindítani magyar iskolát, inkább azzal küszködünk, hogy milyen módon szervezzük meg a magyar oktatást városunkban. A megyében is tulajdonképpen valamelyest hasonló a helyzet, tehát a statisztikai szempontokat figyelembe véve nagyjából a megyére is kiterjeszhető ugyanez.

A városunk nagyon jó kapcsolatokat alakított ki a határ menti együttműködésben, itt van polgármester úr Nyíregyházáról, amellyel testvérváros vagyunk 2005 óta, de nem csak Magyarország felé, hanem Beregszászal is testvérváros vagyunk, Nyíregyházával együtt testvérvárosi hármast alkotunk abban a háromszögben. De kapcsolataink vannak Kassával, Lengyelországgal, tehát abban a régióban gondolkodunk inkább, nem az amerikai, a nyugat-európai városokkal keressük a kapcsolatot, hanem azokkal a településekkel, városokkal, amelyek közeli vagy ugyanabban a régióban vannak, hasonló gondokkal, problémákkal küszködnek. Úgy érzem, ebben sikeresek vagyunk, és ez külön pozitív része a Nyíregyházával való együttműködésünknek is.

A jövő esztendőben nagy feladatunk az, hogy ezeket a pozícióinkat, amihez – mivel kihagytam – hozzáteszem, hogy a megyei tanácsnak is RMDSZ-es elnöke van, és ez egyféleképpen kiemelte Szatmár megyét, mert hiszen egyedüli város és egyedüli magyar vagyunk, ahol a kisebbségben van a magyarság, mégis az egyéni választásokon sikerült megnyerni a választásokat. Tehát jól szervezett, jól dolgozó magyar közösség és politikai képviselő van a megyében és a városban. Mint mondtam, az a feladatunk, hogy a jövő esztendőben ezeket a pozíciókat meg tudjuk tartani. Ehhez elsősorban nagy bölcsességre lesz ehhez szükségünk, ha a képességünk meg is van rá.

Köszönöm szépen. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen, polgármester úr. Bognár Levente alpolgármester úr következik.

Bognár Levente alpolgármester (Arad)

BOGNÁR LEVENTE alpolgármester (Arad): Tisztelt Bizottság! Kedves Elnök Úr! Tisztelt Nemzettársaim! Mondhatnám azt, hogy kedves kollégák, nemzetünk szolgálatában. Ugyanis nekünk egy urat kell szolgálnunk: a magyar nemzetet. Ezért vagyunk itt, és köszönöm, hogy itt lehetek, a szervezőknek és a bizottságnak is. Elég nehéz pár percben elmondani – én is látom, hogy az idő eltelt – azt a kialakult véleményt, amit 15 év közigazgatási szolgálat alatt az emberben összegyűlt. Ez a szolgálat sokszor nagyon sok örömdést is jelent, mert a lehetőségekhez képest kell nekünk a maximumot teljesíteniük akkor, amikor vissza akarunk valamit hozni, amit meg lehet még menteni a mi vidékünkön is.

Ezért úgy gondolom, nagyon jó elemzést kell tennünk mindig, mielőtt lépünk az önkormányzatban, tehát először is kell tudnunk, hogy mit akarunk, hogyan akarjuk, mivel, kivel, milyen eszközökkel. Ehhez képest kell gondolkodnunk Aradon, ami egy határ menti város, 1918 óta Románia és Magyarország határa, Bánát, a Partium határa, tehát mi, aradiak úgy fogalmazzunk, hogy mi itt a régiók határán próbálunk megmaradni.

Jelen pillanatban a 170 ezer lakosból 23 ezren vagyunk magyarok – a 2002-es népszámlálási adatok alapján –, és bízunk benne, hogy nem megyünk 20 ezer alá. Ez jel pillanatban 13 százalékot jelent a városban. Csak annyit elmondanék, hogy 1900-ban 39 ezer magyar volt, ami 70 százalékot jelentett a városban. 1977-ben 35 ezren voltunk, 1992-ben 29 ezren, és 2002-ben 23 ezren voltunk. Ez a valóság. Tehát egy kisvárosnyi magyarság kisebbségen, a szórványosodás határán. Nem vagyunk 20 százalékban, ez azt jelenti, hogy bizonyos jogok által adott lehetőségeket nem tudunk kihasználni, tehát a kétnyelvűséget, és így tovább, ami jelen pillanatban Romániában meghatározza azt a határt, amely alapján lehet ezeket a jogokat kihasználni. Mi javasoltuk már a 10 százalékot is, mert például fura helyzet az, hogy egy községben, ahol 500 magyar él mondjuk 1800 lakosból, ott használhatják, viszont nálunk gyakorlatilag a 22 ezer magyar esetében nem használható.

Ami a legfontosabb számunkra, a megmaradás, a helyben maradás, és gondolom, akik itt vagyunk, mindenki tudja, hogy minden magyar a sajátságos helyzetében éli meg a magyarságát itt, a Kárpát-medencében, itt, a Partiumban. Az aradi magyaroknak is megvan a saját helyzetük, megvan az általános problémájuk, az életszínvonal, a munkahely, a jövedelem, amely, ha nincs meg, nehezen beszélhetünk otthon maradásról is. Viszont az, ami bennünket, a magyarságunkat meghatároz, az a sajátságos magyar közösségi helyzetünk, és ez az identitás, az önazonosság megélésének kérdése, amelyet két oszloppal tudunk fenntartani. Egyik az oktatás, ami nagyon fontos; egy középiskolánk van Aradon – ez a megyében is egyetlen –, a másik pedig a kultúra. Rendezvényeket szervezünk: az aradi magyar napokat, és természetesen visszük tovább azt az örökséget, amely jellemző Aradra, a magyar Golgotára, az október 6-ai megemlékezéseket és a szimbólumaink megtartását, ami meghatározza a közösségünket.

1920-tól 1989-ig sok mindent veszítettünk, a magyar középiskoláinkat – mint ahogy mondtam, gyakorlatilag minden megszűnt, tehát nem maradt –, a magyar kulturális intézményeinket, itt gondolok a színházra, és így tovább. Amit a gazdasági életben a magyar közösség le tudott tenni az asztalra, olyan hozzájárulást, mint például a Kölcsény Egyesület esetében, hogy intézményeket hozott létre egy civil szervezet, de a civil szervezet mögött olyan személyek voltak, akik tudtak letenni az asztalra összegeket. A kommunizmus alatt még inkább kiszolgáltatottá váltunk, mert elvesztettük a vagyoni javainkat nagyon sokan, hisz gyakorlatilag Aradon, Dél-Erdélyben is jellemző volt, hogy sokan nincstelenné váltak, olyan személyek, akik meghatározók voltak a város életében.

1989-től kellett visszaállítani azt, amit lehetett. Új eszközök voltak a kezünkben, de a jogszabályoktól behatárolt eszközök. Természetesen sajátságos erőviszonyok voltak, az első eufórikus állapot után rájöttünk, hogy nem mi vezetjük, tehát nem az aradi magyarság vezeti a várost, és mindig az arányunktól függően és az ennek megfelelő szavazataink arányában tudunk lépéseket kieszaközölni. Ehhez mindig egyeztetni kellett azokkal, akik annyi szavazattal rendelkeztek, hogy azzal mi is át tudtuk vinni a döntésünket, mert a helyi demokráciában a döntéseket szavazatokkal hozzák, és ezt a valóságot nekünk is fel kellett fogni.

Mit sikerült tennünk 20 év alatt? 1996-ig nehezen, amíg a „vörös klikk” volt hatalmon – így fogalmaztunk –, ’96 után már mi is jobban tudtunk eredményeket elérni. 1999-ben ki tudtuk hozni a várból a szabadságszobrot, az önálló épületben működő Csiky Gergely középiskola épületét közben visszakapta a katolikus egyház, és 2001-ben megállapodtunk abban, hogy 49 évig ingyenesen használhatjuk az épületet. A szimbólumaink szempontjából fontos volt a Szabadság-szobor visszaállítása, mely Zala György alkotása, 2007-ben a Szentháromság-szobor eredeti helyén való visszaállítása, mely Róna József alkotása, és még olyan műemlékek, amelyek meghatározták az egyházi és nemzeti hovatartozásunkat, például Nepomuki Szent János-szobor vagy a Szentháromság-szobor jelenlegi restaurálása, ezek bizonyos szempontból a helyzetünket is megerősítették.

Én is kitérnék a testvérvárosi kapcsolatokra. Nagyon fontos, hogy ezek a kapcsolatok megerősítik a magyar közösséget, és jobban odafigyelésre készítetik a többségi nemzetársainkat. Ők is kicsit ilyen szempontból odafigyelnek ezekre a kérdésekre. Üdvözlöm Hoppál Péter pécsi önkormányzati képviselő urat is, hiszen Péccsel nagyon jó kapcsolatot alakítottunk ki éveken keresztül. Természetesen ez független attól, hogy éppen milyen politikai közegben próbáljuk fenntartani ezeket hosszú távon, nagyon fontos, hogy akár nálunk, akár önöknél, Magyarországon változások vannak, de ezeket az önkormányzati kapcsolatokat tovább tudjuk vinni.

Mi az, ami számunkra nagyon fontos jelen pillanatban, amiért küzdünk? Az aradi színház visszaállítása, most indítottuk az Aradi Kamaraszínházat, ennek a státusát kellene a továbbiakban erősíteni. Az iskolahálózat kérdését nem akarnám ismételni, de ahogy Illyés Gyula kollégám elmondta, komoly gondjaink lesznek, hogy hogyan tudjuk magyar iskolába járatni a gyermekeinket. Jelen pillanatban nagyon aktuális még az Ereklémúzeum kérdése. Tudjuk, hogy a 13 vértanú kultusza Aradon az Ereklémúzeumot is jelenti, amelyet Ceaușescu beparancsolt a süllyesztőbe. Ezt szeretnénk visszahelyezni, egy határon átnyúló pályázattal a Csongrád megyei Önkormányzat és az aradi múzeum most restaurálási és vándorkiállítási programot szervezett, jelen pillanatban Péccset is ott van kiállításon 50 ereklye. Tehát ha oda tudunk figyelni, akkor esetleg meggyőzzük azokat, akiknek érdekük, hogy ez átmutat a pillanatnyi értékeken.

Köszönöm szépen. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen, alpolgármester úr. Szeretném megkérdezni, hogy János-Szatmári Szabolcs rektor úr itt van-e. (*Jelzésre.*) Igen, megkérem, tartsa meg tájékoztatóját. Egyúttal szeretném megkérni az előadóinkat, hogy ha lehet, kicsit gyorsabban, bár ilyen udvariasság kérni, és pont mi kérünk ilyen, amikor mi késtünk, ezért még egyszer elnézést kérek, de kicsúsztunk az időből.

Dr. János-Szatmári Szabolcs rektor (Partiumi Keresztény Egyetem)

DR. JÁNOS-SZATMÁRI SZABOLCS rektor (Partiumi Keresztény Egyetem):
Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Egybegyűltek. Készültem egy prezentációval, de pont ebből az indokból ettől eltekintek.

Az eddigiekben sokszor elhangzott az, hogy mi a megmaradás záloga. Azt mondom, hogy elsősorban akkor tud az erdélyi magyar közösség megmaradni, ha vannak intézményei, ha vannak olyan oktatási intézményei, amelyek például értelmiséget képeznek a közösség számára. Nézzük meg az eddig leghamarabb asszimilálódott erdélyi magyar kisebbség sorsát, a szatmári svábokét. Ők azért asszimilálódtak elsősorban, mert nem volt értelmiségi rétegük. Én pedig egy olyan intézményt képviselek, amelynek küldetésnyilatkozatában az értelmiség, a szakember és ezen túlmenően a magyar szakember képzése szerepel. A Partiumi Keresztény Egyetem Erdély első akkreditált magyar egyeteme. Remélem, hogy ezt előbb-utóbb kiegészíthetem azzal, hogy első, de nem egyetlen, és felzárkózik mellénk – amennyiben a politikum is így akarja – a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem is, hisz testvérintézményünkről van szó.

Az egyetem szót, egyetem kifejezést használhatom az intézményünkre, hisz 2008-ban akkreditálták, ami azt tette lehetővé, hogy egyetemünkön nem csak a főiskolai képzés a jellemző, alapszakos képzés működik, hanem mesterképző programokat is sikerült akkreditáltatnunk. Jelenleg 14 alapszakon és 7 mesterképző programban folyik képzés az intézményünk keretein belül, 938 hallgató van ebben az évben, és őket 92 főállású oktató tanítja a szakmára, illetve nyilván hozzájuk zárkóznak fel olyan óraadó külsős, társult tanárok, akik a szakma elismert képviselői.

Nyilvánvaló módon sokat lehetne arról beszélni, hogy mi a szerepe az egyetemünknek a régióban. Azt látom, hogy azáltal, hogy az egyetemünk létezik ebben a régióban, nem csupán egy alternatíva jelent meg a potenciális hallgatók számára akkor, amikor arról döntenek, hogy milyen szakot választanak. Mi nagyon-nagyon sok hallgatóknak – ezt követjük felmérések révén – nem egy alternatívát jelentünk, hanem az egyetlen lehetőséget arra, hogy szülővárosukhoz, szülőfalujukhoz közel egyáltalán egyetemi képzésben tudjanak részt venni. És nem azért, mert ők nem lennének képesek arra, hogy bejussanak bármelyik más egyetemre az országban, hisz jól tudjuk, hogy mostanság egyetemre csak az nem jut be, aki nem akar, a lényeg az, hogy ki végzi el, és mit visz magával az intézmény padjaiból. Tehát lényegében olyan hallgatóknak is lehetőséget adunk, akik olyan családokból, olyan vidékekről származnak, ahol amúgy nem lenne számukra hozzáférhető az egyetemi képzés. Ezért mondom azt örömmel, hogy Máramarosszigettől Szatmárnémetin, Nagykárolyon át Nagyszalontáig és le Aradig, Temesvárig nyúlik az a régió – nyilván a Szilágyságot szilágyságiként pont nem szabadna kihagynom –, ahonnan a mi hallgatóink jönnek, ilyen értelemben messzemenően teljesítjük azt a regionális küldetést is, amit meghatároztunk magunknak.

Ilyen értelemben nem csupán oktatunk, hanem egyfajta kulturális missziót is teljesítünk. Külön figyelünk a pedagógusképzésre. Tudjuk, hogy változnak a törvények, változik a szabályozás, de azt is egészen pontosan tudjuk, hogy az asszimiláció az óvodánál kezdődik. Nem mindegy, hogy kitől tanulnak szakmát a jövőbeni óvónői, tanítónői, nem mindegy, hogy egy tanítóképzői képzésben például a jövőbeni óvónő magyar avagy román gyermekmondókát tanul magyar nyelvű tanítóképzés ürügyén. Nem mindegy, hogy a középiskolákban olyan pedagógusok tanítanak, akik magyarul tanulták meg azt a tantárgyat, azt a szakmát, amelyet majd a későbbiekben oktatni fognak. Mi kiemelt küldetésünknek tartjuk ezt, és nyilván emellé egyenértékűen zárkózik fel a művészeti képzés, a közgazdaságtudományi képzés, a társadalomtudományi területeket átfogó képzések sora.

Annyit mondanék még, pontosabban felvezetnék egy-két kérdést, hogy akkor kinek is a felelőssége az, ami a Partiumi Keresztény Egyetemen történik. Mondhatnánk azt, hogy nyilvánvalóan az ott oktató akadémiai közösségé, ez így van, ezt mi pontosan érezzük, hogy az egyetem olyan lesz, amilyenné mi alakítjuk. Viszont azt is elmondom – és mindig is el szoktam mondani –, hogy ebben az intézményben kezdeteitől fogva felelősséget vállalt a magyar kormány, a magyar állam, külön örvendtünk annak, hogy a 2010-ben hivatalba lépett nemzeti kormány végre elmozdította a holtpontról az egyetemünk ügyét – itt megint a Sapientiáról is beszélek –, amikor újratárgyaltuk a finanszírozási elveket. Remélem, hogy ez az elmozdulás folytatódni fog, hisz előttünk áll egy óriási vállalkozás: fel kell építenünk az intézményünk új épületét.

Ugyanakkor azt sem hiszem, hogy ez az egyetem létezhet úgy, hogy nem tartja szívügyének az erdélyi és akár szűkebb értelemben a partiumi magyar közösség sorsát, legyen szó hétköznapi emberekről, akik hozzánk küldik a gyerekeiket, legyen szó civil szervezetekről, egyházakról és a politikumról egyaránt. Hisz ez például egy értelmes cél. Ma nagyon sokat beszélünk az összefogás szükségességéről. Minek érdekében fogunk össze? Az egyetem, az oktatás egy olyan cél, amely igaz, hogy nem rövidtávon és nem biztos, hogy választási ciklusokban mérhető módon hozza meg a maga gyümölcsét, de amikor megkérdezik tőlem, hogy mi biztosítja az egyetemünk létjogosultságát, akkor azt szoktam mondani, hogy egyre nehezebb már olyan helyre mennem, ahol nem köszön vissza egy volt hallgató. Ez ma is így történt, kellemes meglepetés, itt is van volt partiumos hallgató, ugyanakkor 3 ezer végzős társa mondja azt vele együtt, hogy igenis, ennek van értelme. Másrészt pedig utalás szintjén ugyancsak beszélünk ma már az orvosképzésről. Ez a példa is, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem példája is fényesen igazolja azt, hogy a magyar oktatás garanciája a magyar intézményekben van. Ott, ahol nem lehet egy egyetemi

chartát egyszerű, többségi szavazással elfogadni úgy, hogy az tulajdonképpen még az ország törvényeit, a felsőoktatási törvényét is sérti.

Zárógondolatként még két témakörre térnék ki néhány mondatban. Azt tudjuk, hogy regionális egyetem vagyunk, ennek jegyében megpróbálunk a régió intézményeivel együttműködni. Határ menti projekteknél veszünk részt folyamatosan, ahol partnereink a Nyíregyházi Főiskola, a Debreceni Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem, és együttműködünk például a Babes-Bolyai Egyetem szatmári tagozatával, ezt a későbbiekben még inkább ki szeretnénk építeni.

Ugyanakkor zárásként azt mondanám el, hogy itt ma sok évfordulóról beszéltünk, egyvalami még nem hangzott el: 1811-ben, 200 évvel ezelőtt, október 22-én született Liszt Ferenc. A Partiumi Keresztény Egyetem Liszt Ferenc emlékére egy háromnapos rendezvénysorozatot rendezett az elmúlt hétvégén, és ennek keretében megnyitottunk egy múzeumot is – igaz, virtuális módon –, a Liszt Ferenc virtuális múzeumot, amely az alkotó életét, tevékenységének különböző dokumentumait tárja az érdeklődő közönség elé, virtuális formában. Kérek mindenkit, aki betekintést akar nyerni egyetemünk életébe, egyrészt látogassa meg honlapunkat, és ezen belül is látogassa meg a Liszt Ferenc virtuális múzeum oldalát, tekintsen bele abba, ami az egyetemünkön, annak is zeneművészeti tanszékén működik.

Zárógondolatként köszönöm, hogy itt lehetek, és kérem mindenkinek a támogatását. Higgyék el, jó célt fognak támogatni. Köszönöm szépen. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen, rektor úr. Ifj. Szilágyi Ferenc elnök úr tájékoztatóját szeretnénk még meghallgatni a Partium Autonómia Kezdeményező Testület részéről

Dr. Szilágyi Ferenc elnök (Partium Autonómia Kezdeményező Testület)

DR. SZILÁGYI FERENC elnök (Partium Autonómia Kezdeményező Testület):
Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Hadd mutakozzam be, Szilágyi Ferenc vagyok, a Partium Autonómia Kezdeményező Testület elnöke. Nagyon röviden, a bizottságunk előzményeként hadd beszéljek először a személyes indíttatásomról. Szilágysági és szatmári származású, Biharban élő partiumi magyar ember vagyok, aki úgy gondoltam, hogy ezt a területet tudományos kutatás tekintetében meglehetősen elhanyagolják, átugorják, nagyon sokszor csak a Székelyföldről beszélünk, mikor Romániáról vagy Erdélyről beszélünk, vagy csak Közép-Erdélyre vagy csak Kolozsvárra gondolunk, és a Partium nem kap megfelelő figyelmet. Annak idején a doktori képzésben a témaválasztáskor nagyon nagy hangsúlyt kapott a döntésben ez a tény, illetve az, hogy megpróbáltam – ugyanis közigazgatási földrajzzal foglalkozom – az Európában működő létező autonómiamodelleket a Partium területére rávetíteni, és megvizsgálni azt, lehetséges-e az, hogy e működő modellek közül bevezessünk valamit itt, a saját területünkön. Illetve, hogy ilyen gondolatmenetek alapján kidolgozható-e egy Partium-specifikus autonóma vagy önrendelkezési modell.

2008-ban meghívást kaptam a Partiumi Keresztény Egyetemre, ahol addigi kutatási eredményeimet bemutattam, majd ezután, 2010-ben érkezett a felkérés az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács részéről egy ilyen Partium-specifikus önrendelkezési terv kidolgozására, amit aztán Csomortányi István, akkori bihari EMI-elnökkel együtt végeztem el. 2010 áprilisában Érmihályfalván autonómiaforumot tartottunk, és ott állt fel a bizottságunk, melynek elnöke vagyok, Csomortányi István az alelnöke, illetve további három tagja van, tehát gyakorlatilag egy egyéves testületről van szó. Az elmúlt egy évben számos fórum, bemutató áll mögöttünk, illetve két kiadványt is kiadtunk – hadd mutassam meg (*Felmutatja a kiadványokat.*), a bizottság tagjainak hoztam belőle –, az egyik az Önrendelkezés a Partiumban című broszúra, illetve a másik egy hasonló tematikájú Érmellék-térkép.

Miért is van szükség erre, miért gondoljuk mi úgy, hogy a munkánkra szükség van? Hát egyrészt a partiumi magyarság nagyságrendileg a székelyföldi magyarsággal összehasonlítható, és mégsem kap akkora figyelmet. Tehát a romániai magyarok 30 százaléka itt él a Partium területén, mondjuk a Székelyföldön 40 százaléka, tehát valamivel több, de összevethető méretű közösségről van szó. Összehasonlítva a Székelyfölddel, számos hátrányunk van, illetve adottságbeli előnyeink is vannak, néhányat ezek közül hadd emeljek ki. Igaz, hogy kisebb lélekszámú a magyar közösségünk, kisebb lélekszámú a magyarok aránya ezen a területen. Az is igaz, hogy itt az autonómiának, önrendelkezésnek nincsenek olyan történelmi hagyományai, mint a Székelyföldön, de emeljük ki akkor az előnyeinket, illetve a kedvező tényezőket is. Sokkal kedvezőbb a geopolitikai helyzetünk. Tehát mi nem Románia, egy román nyelvterület, egy román településterület közepén vagyunk, hanem a román centrumtérstől a lehető legmesszebb, annak északnyugati peremén helyezkedünk el. Határtérség vagyunk, ahol amúgy is természetesnek tűnik a multikulturalizmus, Európa számos határtérsége kétnyelvű, tehát úgy gondoljuk, ilyen téren meglehetősen nagy előnnyel indulunk.

A következő dolog, hogy kevesebben vagyunk mint a székelyek, de részei vagyunk az egységes magyar nyelvi térnek. Tehát az nem igaz, hogy mi itt 400 ezren vagyunk, csak egy mesterséges vonal van közöttünk. Mi itt, egy tömbben 12 millióan vagyunk, tehát súlyunk van. Nem sziget vagyunk, nem nyelvszigetként működünk, hanem az egységes magyar nyelvi tér részei vagyunk. És hadd emeljem ki, szintén nem utolsó rendű dolog, az, hogy bizonyos határ menti magyar térségek még csak nem is román vonzáskörzetek területéhez sorolhatók. Én érmihályfalvai vagyok, és az Érmellék középső része Debrecen közvetlen kereskedelmi vonzáskörzetében él. Tehát az integráció, hogy a határok fokozatosan eltűnnek, feloldódnak ezen a területen, az integráció meg fog valósulni annak a hagyományos útján úgy, ahogyan az mindig is létezett, és amelyet csak mesterségesen szüntettek meg. Tehát újra Debrecen irányába fog integrálódni a terület térszerkezete.

Úgy gondolom, butaság lenne nem élni a lehetőséggel, és az önrendelkezést mint lehetőséget a Partium területén figyelmen kívül hagyni. Bizottságunk azt vállalta fel, hogy megvizsgáljuk, milyen adottságai vannak a területnek, különböző modellek alkalmazásával, helyi modellek kidolgozásával mit lehet kihozni ebből a régióból. Szükségesnek tartjuk a partiumi régió felállítását, amennyiben megtörténik Románia regionális reformja. A regionális kétnyelvűséget, semmi többet nem akarunk, mint mondjuk amilyen előjogokat élvez a román nyelvi közösség a Vajdaságban. Nagyjából ugyanazt szeretnénk elérni, vagy amit mondjuk a flamandok Brüsszelben, az Európai Unió fővárosában. Ugyan mi nem EU-kompatibilis, ha pont az Európai Unió fővárosa? A 7 százalékot kitevő őshonos flamand kisebbség nyelve egyenrangú az ottani francia többség anyanyelvével. Tehát itt, a Partiumban, ahol a magyarok aránya eléri a 25 százalékot, akkor fokozottan jár ugyanez az előjog nekünk is, és ahol lehetőség nyílik rá, ott miért ne lenne nekünk kistérségi vagy megyei szintű magyar önkormányzatunk. Ebben a brossurában, amit majd önök is meg fognak kapni, hét különböző területi változatot kidolgoztunk, annak előnyeit, hátrányait feltüntetve, amelyet amolyan közvitára szeretnénk bocsátani.

A legnagyobb munkánk azonban jelen pillanatban még nem ez, hanem az, hogy a saját nyelvi közösségünket, a magyar közösségben próbáljuk meg egyrészt az identitás fogalmát megerősíteni, hiszen úgy gondoljuk, az identitás és a regionalizmus kéz a kézben járnak; identitás nélkül nincs régió, nincs tájegység, nincs megmaradás. Tehát mindenképpen identitás erősítő tevékenységet szeretnénk kifejteni, illetve az autonómia és az önrendelkezés fogalmát szeretnénk megértetni, megismertetni a Partiumban élő magyar és nem magyar lakosokkal.

Tehát ilyen téren tevékenykedünk, illetve hadd mondjam el, hogy a másik fő tevékenységünk a stratégiai munka, a stratégiai tervek elkészítése. Én magam is részt vettem a

Mikó Imre-terv kidolgozásában, ahol a partiumi régiót képviseltem, illetve hadd jelentsem be azt is, hogy jelenleg kutatási program indul, egyik ebben a hónapban a Partiumi Keresztény Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Babes-Bolyai Tudományegyetem együttműködésével, ami kifejezetten a Partium területével fog foglalkozni, partiumi stratégiát fog elkészíteni, illetve a jövő hónapban pedig egy másik, kifejezetten a Partiumi Keresztény Egyetem oktatóival való együttműködésben.

Köszönöm szépen, hogy meghallgattak. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szémán Péter elnök úr következik, a Báthory Alapítványtól. Megkérem, hogy tartsa meg a tájékoztatóját.

Dr. Szémán Péter elnök (Báthory István Alapítvány)

DR. SZÉMÁN PÉTER elnök (Báthory István Alapítvány): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Egyházi és Világi Méltóságok! Kedves Nemzettársaim! (*Előadását vetített prezentáció segítségével tartja meg.*) Én egy olyan helyről jövök, ami cseppet szórványos, egy cseppet nem is, és kevésbé ismert: a Szilágyságból, ami azért Ady, Kölcsey, Wesselényi, de nem utolsó sorban Báthory István hazája. Mi, a megyében és Szilágysomlyón is 23 százalékban vagyunk jelen, tehát a szórványosodás felé haladunk.

Ezért szeretném bemutatni, hogy működik egy ilyen alapítvány, egy civil szervezet. 1992-ben alakultunk, 1993-tól szervezzük a Báthory-napokat, ez a főrendezvényünk. Létrehoztunk egy anyanyelvi könyvtárat, mert másképp nem lehetett kiadni a múltban. A játékkuckóról úgy tűnik, hogy csak játékról van szó, de ennek nagyon fontos feladata van, mert játékosan, a fiatalokat bevonva egyre fontosabb tevékenysége az, hogy magyarokká neveljük azokat a fiatalokat, akik sokszor vegyes házasságból születtek, és 2006 óta van citeracsapatunk.

A Báthory Alapítvány célja az erdélyi fejedelem és lengyel király szellemi örökségének ápolása, ne felejtjük el, hogy két egyetemet alapított, az egyik ma is működik Vilniusban, a kolozsvári csak 6 évet működött. Pedig milyen szép lenne egy 1576-ban alapított egyetemmel büszkélkedni a mai napig is. Tehát ezt a szellemi örökséget próbáljuk ápolni, és nyilvánvaló, hogy van nekünk egy Báthory-várunk, és azzal próbálunk valamit tenni.

A következő képen a vagyonunkról van szó, ezen továbbmehetünk, de mindenkitől elfogadunk adományt. Tehát vannak állami támogatóink már 18 éve, de például támogatónk a Magyar Egészségügyi Társág is, budapesti székhellyel, illetve 8 éve a Szilágysomlyói Polgármesteri Hivatal, ami egy nagyon fontos tényező. Pályázatokat nyerünk, egyéni cégek is vannak.

A román orvoskollégium creditponttal jutalmazta a orvostovábbképző programunkat – azért ritka dolog, hogy a magyar anyanyelvű orvostovábbképzőt a Román Orvosi Kamara bevegye az akkreditált továbbképzésébe.

Tehát rendezünk könyvtárnapot, március 15-ei megemlékezéseket közösen az RMPSZ-szel, a Báthory-napok, a karácsonyi könyvvásár, könyvtár működtetése, és megemlékezések a jeles ünnepekről, bár el kell ismerni, máshova mennek a jelesebb személyek október folyamán. Minden szerdán működik ifjúsági csoport, és ez minden szerdán, iskolaidőben van, ez nagyon fontos; kézműves tevékenységek, hagyományok felelevenítése, jeles napok. Minden pénteken citeraoktatás van, minden tavasszal húsvéti hagyományörző napok, minden decemberben mézes napok. 10 éve minden évben 10-12 gyerek tábortábori oktatása Válaszúton, évente citeratábor szervezése, hol itthoni régióban, hol Magyarországon.

Egy pár kép, mert a képek beszédesek:

'93-ban: az első Báthory-nap, nyilvánvalóan ökumenikus istentisztelet volt, másképp el sem

lehetne képzelni, és akkor állítottuk Szilágy megye első kétnyelvű tábláját, mert addig nem volt magyar felirat egyáltalán.

'94-ben: az orvostovábbképzőn a Magyar Egészségügyi Társaság örökös elnöke, dr. Andrásföszky Barna elnökölt.

'95-ben: még a képen látható módon „kalapoztunk”, szépen felöltözött lányok segítségével, de már a nyírbátori fúvószenekar – az első testvérvárosunk – is részt vett ezen az ünnepegen.

'96-ban: ugyancsak orvostovábbképző, itt még kevesen vagyunk, körülbelül 30-35-en, az idén már több mint 200-an voltunk.

'97-ben: volt ötéves az alapítvány, nyilvánvaló, hogy a püspökeink megint megtiszteltek, remélem, jövőre is, amikor 20 évesek leszünk, a püspökeink eljönnek.

'98-ban: történt egy olyan dolog, ami azelőtt nem nagyon, tehát két magyar anyanyelvű egészségügyi miniszter, Hajdú Gábor és Gógl Árpád nálunk, Szilágysomlyón találkozott először a román és magyar hangulatok enyhítése céljából. A találkozó érdekessége az, hogy azon részt vett Mikola István is, aki utána lett egészségügyi miniszter.

'99-ben: bemutattuk a Báthory-szobrot, amit ajándékba kaptunk, mert felállítani nem engedték, de azért ide kitettük, bemutattuk.

2000-ben: sem kaptunk engedélyt, de akkor lengyel nyelvű táblát állítottunk a lengyelek segítségével, és először a polgármesteri hivatalban egy fogadást tartottak, mert 8 év után elismerték a magyar rendezvényt a román polgármesteri hivatalban.

2001-ben: sikerült a szobrot lelepleznünk, ma is városunk ékessége. Ez volt Szilágy megye első magyar köztéri szobra a változás után, de azóta – hála istennek – nagyon sok van már, csak a jeget meg kellett törni.

2002-ben: folytatódott az orvosok továbbképzése, a magyar konzulátusról mindig megtisztelt a jelenlétével a konzul úr ezt a konferenciát.

2003-ban: vendégünk volt prof. Forbáth Péter, az Amerikai Magyar Orvosszövetség elnöke.

2004-ben: többek között vendégünk volt Fekete Gyula író, Tolcsvay László, és mondjuk pont a Báthory-napok alkalmával írták alá Albertirsa és Szilágysomlyó közötti testvérvárosi kapcsolatáról szóló okmányt, ami nagyon fontos, mert Szilágysomlyónak egész eddig csak három magyar testvérvárosa volt, de azt hiszem, egy román többségű városban ez komoly eredmény.

2005-ben: itt egy fogadás látható, és Mikola István segít a kézműveskedésben.

2006-ban: itt a fúvósok láthatók, ők Nyírbátorból minden évben eljönnek, a cserkészeink is minden évben részt vesznek.

2007-ben: ismét megtisztelt püspök úr a 15 éves évfordulón, vitézi avatás volt, amikor a Szent Koronát és a koronaöröket vendégül láttuk, és elkezdődött a Báthory-vár ásatása, amit mára már befejeződött, és megvan a vár teljes felújítási terve. Most már csak a pályázatra várunk, hogy elindítsuk a felújítást.

2008-ban: itt a sakkversenyről készült képek láthatók, idén már a nemzetközi sakkversenyünk is 8 éves, ami azért nemzetközi, mert Szarvasról, Nyírbátorból is jönnek sakkozók, illetve a mieink. A citeracsapatunk van közepén, és velünk volt a Sebő zenekar.

2009-ben: Szilágysági magyarok-díjak átadása, a képen látszik Babák Mihály, Szarvas polgármestere.

2010-ben: itt látható, hogy mi volt a program; Sztánán voltunk a farsangon, a következő képeken látható a március 15-ei ünnepség közösen az RMDSZ-szel, a Szederinda citerazenekar Budapesten, vendégünk volt Jankovics Marcell, tavaly Kézdivásárhelyen volt a román-magyar zenekari találkozó, az idén nálunk, Szilágysomlyón, és még sorolhatnám, több fotó is látható a Báthory-napokról, a főkonzul úr is láthatja magát. Őszirózsa népdalverseny megyei szakasza a következő képen.

Azt hiszem, ezek a képek azt tanúsítják, hogy a nemzeti összetartozást tettekből igyekszünk megvalósítani. Mivel a rendezvényeinken – elsősorban a Báthory-napokon –

Udvarhelytől Temesvárig, Brassótól Szatmárnémetiig vannak hazai résztvevők, külföldről pedig a Kárpát-medence összes országából voltak és vannak, de hozzátehetem Németországot, Svájcot, sőt az Amerikai Egyesült Államokat is. Tehát igyekszünk ezt a nemzeti összetartozást megvalósítani.

Még, ami úgy érzem, fontos, hogy ezeken a napokon olyan emberek is, akik politikai vagy egyéb okokból egész évben nem beszélnek egymással, képesek együtt dolgozni, együtt megcsinálni a Báthory-napokat.

Elnézést kérek, de igyekeztem gyorsan bemutatni, és mivel nekem nincs olyan sok kisegítőm, mert egy civil szervezet pénze mindig kevesebb, mint egy politikai pártnak, magam fogom kiosztani a szerény kis ajándékunkat.

Köszönöm a figyelmet. *(Taps. – Átadja a bizottság tagjainak az alapítvány kiadványát.)*

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük a tájékoztatót. Úgy látom, hogy az írásban előre jelzett tájékoztatók végére értünk. Most szeretném megadni a képviselőtársaimnak, illetve mindenkinek a szót, aki szeretne kérdést feltenni, hozzászólni. Révész Máriusz jelezte ezelőtt két órával. *(Jelzésre.)* De most Kalmár Ferenc képviselő úrnak adom meg a szót.

Hozzászólások

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Kalmár Ferenc vagyok, és számomra megtisztelő, hogy itt lehetek, azokon a helyeken és tájakon, ahonnan a családom egy része származik, ugyanis – ezt most polgármester úrnak is mondom – családom anyagi ágon Feketebátorról és Árpádról származik, ami itt van 10-15 kilométerre Szalontától, és Szalontához gyerekkori élményeim is fűződnek.

De más témakörre váltva: eleget kell tennem egy bejelentésnek, egy kimentésnek, hiszen tegnap Pető Csilla nagyváradi képviselő asszony felhívott, és megköszönte a meghívásunkat erre a mai napra, de bukaresti elfoglaltsága, illetve szavazások miatt nem tud itt lenni.

Továbbá végighallgatva a pártok beszámolóit – vagy ahogyan az egyik előttünk szóló mondta, a fülcibálást –, egy dolgot hiányoltam ezekből a beszámolókból, amit úgy mondanék: alázat. Alázat egymás iránt, alázat a nemzet iránt. Az, hogy ezeket a fülcibálásokat elénk tárták meg mások elé is tárják, meg kell mondanom, nem tesz jót. Ez a saját tapasztalatom is, szegedi vagyok, amikor a szegedi konfliktusokat kivisszük, az nem tesz jót. Sőt, ha kívülről jönnek a megoldások, akkor az még rosszabb helyzetet szokott eredményezni, mintha saját magunk próbáljuk megoldani. Ezért, ha javasolhatok valamit, egymás között meg kellene ezt oldani, és minél hamarabb, tekintettel a választásokra, és tekintettel a nemzet érdekeire.

Visszatérve a korábbi, más felszólalásokhoz, ami az asszimilációt illeti, még mikor itt éltem Erdélyben – ez 27 évvel ezelőtt volt –, már akkor is a vegyes házasságok kérdése volt talán a legnagyobb probléma. A mai napig sem értem, és nem tudom, miért úgy néz ki, mintha törvényszerű volna, hogy a vegyes házasságokból származó gyerekek mindig a többségi nemzet felé húznak, és az identitásuk arrafelé mutat. Úgy gondolom, ezen lehetne változtatni, és ezt kellene megcélozni, nekünk is odaátrol, de önöknek is itt.

Ami az autonómiát illeti, fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy két évvel ezelőtt Strasbourgban voltunk az Európa Tanács ülésén, és Gaudi-Nagy Tamás képviselőtársammal együtt az egyik napirendi ponthoz, amely határozattal végződött – ez a napirendi pont úgy szólt, hogy a nemzeti szuverenitás és az államiság fogalma a mai nemzetközi jogban –, sikerült olyan módosító indítványt bevinni, ami az autonómiát erősíti. Ha megengedik, felolvasok ebből két mondatot, ugyanis lefordítottuk magyarra is már ezt a határozatot. Az egyik pontba a következőt sikerült bevinni, és ezt elfogadta az Európa Tanács Közgyűlése. „Az önrendelkezési jogot elsősorban az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló

keretegyezménye és a Közgyűlés 1334/2003. számú, az autonóm régiók pozitív tapasztalatai mint a konfliktusok megoldásnak lehetséges eszközei Európában című határozatában, valamint az egyéb vonatkozó nemzetközi jogi okmányokban szereplő módon kell biztosítani. Ezért a Közgyűlés ismételten felkéri azon tagállamokat, amelyek eddig még nem tették meg, hogy a lehető leghamarabb írják alá, ratifikálják és hajtsák végre – ez a szó is egy módosítónk volt, amit elfogadtak, tehát hajtsák végre – a keretegyezményt, és tartsák tiszteletben a Közgyűlés 1334/2003. számú határozatában megfogalmazott alapelveket.”

De milyenek ezek az alapelvek? Kilenc alapelv van, ebből kiragadok kettőt-hármat, nem többet, nem untatom a tisztelt jelenlévőket, viszont ezek nagyon fontosak. 1. Békés tárgyalás eredményeként született megállapodással jöjjön létre az autonómia. Mindig újratárgyalható, rugalmasan alkalmazható, egységes, dinamikusan váltható, fejleszthető státus legyen. Továbbá: alkotmányos garanciákkal bírjon, pontosan határozzák meg a központi hatalom és az autonómia közötti hatáskör- és hatalommegosztást, és ami nagyon fontos, és ez a gazdasági dolgokra vonatkozik: garantált az autonóm hatóságok megfelelő képviselete és érdemi részvétele a központi ügyekben, a központi állami döntéshozatalban; és az autonómiaegyezség tartalmazzon anyagi garanciákat: az autonómiát megfelelő anyagi forrásokkal kell ellátni, hogy az átruházott feladatokat el tudja látni. Többet nem olvasok fel, viszont annak, aki az autonómiával érdemes volna ezt megnézni, ennek utánanézni, és ezeket a dolgokat alkalmazni.

Köszönöm. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hoppál képviselő úr!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Vendéglátóink! Tisztelt Képviselőtársaim! Hallgatva az elhangzott beszámolókat, az fogalmazódott meg bennem, hogy öröm hallani az egyházi vezetők hangvételét, buzdítását és intését. Nem véletlen talán, hogy ezer év vagy 500 év tapasztalata és hagyománya nem vethető össze a politikai erők vagy szervezetek hagyományával, semmiképpen sem tapasztalatban, ez talán nyilván összevetésre érdemes a mai nap folyamán is.

Az anyaországnak ide kell jönnie, ez személyes meggyőződés, ide kell jönnünk tanulni, ugyanakkor semmiképpen nem tartom jó metodikának, hogy az anyaország idejőjjön, és ítéletet mondjon belső problémák fölött. Úgyhogy magam mindig tartózkodó vagyok, nem tanácsos az igazságosztót játszani, mikor átjövünk pár órára, pár napra. Az itt élőknek kell megtalálni a konszenzus hangját és az együttműködés lehetséges terepeit.

Még egyszer hangsúlyozom, hogy tanulnunk kell nekünk az erdélyiektől, a partiumiaktól. Egyébként magam is éveket, évtizedeket hoztam a diákjaimat, a családomat, a baráti körömet, mert vallom, hogy amit éveken keresztül példaadással, tanítással az osztálytermekben próbálok képviselni az anyaországban, azt egyetlen látogatás alkalmával Házsongárdon, Madéfalván, Válaszúton gyakorlatilag élményszerűen át tudjuk adni azoknak, akik ezt még nem élték át. Így alakult az életem, hogy előbb ismertem meg Erdélyt és az erdélyi falvakat, mint mondjuk a Tiszántúlt és a Tiszán túli településeket. Ez tehát egyfajta misszió, akkor is, hogyha már jelentős idő telt el a rendszerváltás óta, tehát ezt a 20 évet úgy tarthatjuk számon, hogy viszonylag hosszú idő, mégis ezt a missziót folytatni kell, az anyaország jöjjön, és minél több alkalommal vegyen részt az itteni eseményekben, találkozzon az itteni emberekkel. Ennek a misszióknak kétirányú hatása van, nyilván a kapcsolatok révén segít az itt élőknek, de legalább annyira segít az idelátogatóknak az értékrend stabilitása szempontjából.

Kiemelnék ebből a szempontból két apróságot, ami nem is apróság talán: ha minket, Magyarországot a világban, egyre távolodva Európától valakikkel azonosítanak, az két ember, Puskás Ferenc és Bartók Béla. Ezt tudják rólunk, magyarokról, hogy: ja, magyarok

vagytok, jöttetek a világ végéről, valami Európa nevű holdról, de azt tudjuk, hogy volt egy Puskás Öcsitek és volt egy Bartók Bélátok. És elgondolkodtatott az, hogy amikor 1881-ben Bartók Béla megszületett innen nem túl messze, Nagyszentmiklóson, akkor az az ország közepe volt, és az ő világgéniuszát a magyar kultúra talán egyik legnagyobb követeként úgy élte meg és úgy teljesítette ki, hogy aztán 40 éves korában úgy alakult, hogy az ő szülővárosa a határ túloldalára, mármint ide került. Talán 15-20 kilométer, de megdöbbenő, hogy eltelt 80-90 év, és amikor bemegyek a városba, többszöri megállás után nincs egyetlen ember sem, aki arra a névre, hogy Bartók Béla, valamiféle pozitív reakciót tenne. Próbálkoztunk az autóban ülő emberekkel három világnyelven megértetni, hogy ezt és ezt keressük, és erre nincs lehetőség.

Tehát a cél az, hogy a magyar népdal, a tánc, a hímzés, a fafaragás, az építészet, ami mind így összesen, ami itt értékékként megőrződött, amit megőriztek, a magyar kultúra színe-java, ennek a továbbéltetése és továbbadása, és a továbbadás feltételeinek a megteremtése lenne a szervezetek, az itt tevékenykedő egyházaknak, civileknek és politikai erőknél az együttes munkája és feladata. Ha tehát ezen értékek továbbadásának a feltételeit konszenzusosan ki lehet alakítani, akkor már sok mindent megtettek, amit lehet. Ehhez az új magyar parlament, az új kormány, ez az új bizottság, a nemzeti összetartozás bizottsága olyan eszközökkel, mint például a kettős állampolgársági törvénnyel – amelyet csak néhányan nem szavaztak meg, tehát nagy konszenzust teremtett a Magyar Országgyűlésben –, ezek az eszközök, amelyeket önöknek használni érdemes, és jól érdemes használni arra, hogy, mondjuk ki: december 5-e sebeit gyógyítani lehessen. Használják, kínáljuk ezt szeretettel.

Az autonómtörekvések vonatkozásában még egy utolsó szó: meggyőződésem szerint az anyagi függetlenedés irányába tehető lépések egy regionális gazdasági építkezés vonatkozásában legalább olyan fontosak, mint az egyébként ismerhető törekvések. Az anyagi függetlenedés irányába tett lépések, a regionális gazdasági működés nyilván érinti a magyarországi és romániai gazdaságtól való függetlenedés lehetőségét is. Erős regionális gazdaságot kívánok önöknek, bizakodjunk, és hadd zárjam még azzal a két sorral – ha elnök úr morcos tekintete ezt megengedi – a mondandómat, amivel egyébként az új alkotmány vitájában is zártam a felszólalásomat, egy Arany János idézettel. Kedvenc versem, a Magányban című vers, ennek utolsó sorai: „És vissza nem foly az időnek árja, / Előre duzzad, feltarthatlanúl; / Csak szélein marad veszteg hinárja, / S partján a holt-víz hátra kanyarúl. / Bízvást!... mi benn vagyunk a fősodorban: / Veszhet közölünk még talán nem egy: / De szállva, ím, elsőik között a sorban, / Vászunk dagad, hajónk előre megy!” Ezt a bizakodást kívánom mindannyiunknak. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Révész Máriusz következik.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm szépen. Nem tudom, érzékelik-e mindannyian, hogy milyen fantasztikus pillanatnak vagyunk a tanúi, hiszen mégiscsak arról van szó, hogy a Magyar Országgyűlés képviselői kihelyezett bizottsági ülést tartanak Romániában. Azt gondolom, néhány évvel ezelőtt ez teljesen elképzelhetetlen volt, és nagyon örülök hogy ilyen mértékben változott a helyzetünk, nem csak Romániában, hanem már ez a harmadik Magyarországgal szomszédos ország, ahol kihelyezett bizottsági ülést tudunk tartani. Azt hiszem, hogy ezt az eredményt nem lehet kellőképpen méltatni, hogy itt nincs semmiféle probléma, nem állnak rendőrök, zsandárok a ház előtt, hanem egy normális hangvételű, hangulatú bizottsági ülést tudunk tartani.

Örömmel töltött el az is a főkonzul úr beszámolójából, hogy itt, Romániában – ezt nem minden helyen mondták el, ahol eddig bizottsági ülést tartottunk – semmilyen probléma, gond nincs a magyar állampolgársági igények befogadásával és kiadásával. Úgyhogy itt is el kell mondani, ebből is látszik, hogy a román politika nem kis utat járt be az elmúlt 15 évben.

Ez még akkor is így van, hogyha van jó néhány dolog, ami fáj, de legyünk őszinték, hogyha valaki 1995-ben azt mondja, hogy ez bekövetkezhet, nem hittük volna el, most mégis itt tartunk.

Én sem akarok egyébként bárkit elítélni, pálcát törni senki felett, mert belátom, hogy ha nekem kellene Magyarországon konszenzusra jutni egy-két politikai erővel vagy néhány politikai személlyel, aki a parlamentben ül, hát bizony kellőképpen fájna nekem is a fejem, hogy ezt hogyan tegyem meg. Ezért azt gondolom, hogy néhány, különösen talán Szabó Ödön hozzászólása ez alkalommal elhibázott volt. Ez a nemzeti összetartozás bizottsága, inkább azt kellene keresni, hogy mi az, ami összeköt minket, mi az, ami előrevisz, és nagyon szerencsétlen, hogy itt most ülnek újságírók, és ennek az ülésnek az lesz az eszenciája, hogy határon túli magyar szervezetek egyébként ebben az ünnepélyes pillanatban, amikor ez bekövetkezett, egymásnak estek. A többi hozzászólóban éreztem a visszafogottságot, az egyházi vezetők, püspök úr, kanonok úr hozzászólásai – azt gondolom – mindannyiunknak megérintették a szívét. Kellenek olyan pillanatok, amikor valahogy a jövőt próbáljuk megcélolni, még akkor is, ha érthető okokból ez nem könnyű, közben egyébként mindannyian tudjuk, még egy elsőéves politológus hallgató is, hogy azért nem teljesen úgy működik a politikai élet, hogy ez a párt kapott ennyit, az a párt annyit, hogyha együtt indulnának vagy egyik nem indulna, akkor összeadódna a szavazat. Azt gondolom, aki ebben a teremben politikával foglalkozik, mindenki tudja, hogy ez nem ennyire egyszerű, és egyébként nyilván el lehetne gondolkodni a részvételi arányon és sok mindenben, és azt gondolom, ez ennek a mai ülésnek a fő lényege.

Három mondatot szeretnék elmondani Nagyszalontáról. Szinte már visszajáró vendég vagyok polgármester úrnál, voltam itt jótékonysági esten a Dévai Szent Ferenc Alapítvány javára, magam is a Dévai Szent Ferenc Alapítvány kuratóriumi tagja vagyok, úgyhogy tulajdonképpen a kezdetektől fogva figyelemmel kísérjük és támogatjuk ennek a gyermekotthonnak a működését, és polgármester úrnak ez egy nagyszerű kezdeményezése. Itt igazából nem csak a gyermekekről, a gyermekotthonról van szó, hanem áttételesen, ha belegondolunk, az egész magyar oktatásról. Ezeknek a gyerekeknek, akik ide bekerültek, a nagy része egyébként elveszett volna a magyar oktatásügy számára, de szociálisan is teljesen más lehetőségekhez jutottak, de nyilván a város is teljesen más lehetőséghez jutott azáltal, hogy itt közel 100 olyan gyerek megjelent, akik egyébként magyar anyanyelvüként a nagyszalontai iskolarendszert erősítik.

Egyébként a polgármester úrnak ehhez a nyitottsághoz, bátorsághoz csak gratulálni tudok, hiszen itt gyakorlatilag az történt, hogy az első ház után az egész laktanyarendszert felajánlották a Dévai Szent Ferenc Alapítványnak, először egy kis részét, aztán egy másik részét is, és tudom azt, hogy polgármester úr azért ezzel kockázatot is vállalt. A városon belül egyébként nem feltétlenül örült ennek mindenki felhőtlenül, hogy itt 100 hátrányos helyzetű gyerek, aki még ráadásul magyar is, megjelenik a városban. Azt gondolom, nagyon sok ilyen polgármesterre, nagyon sok ilyen bátor döntésre lenne szükség a jövőben is. Mivel én a polgármester úrnak ezt nyitottságát, bátorságát számos más területen is tapasztaltam, ezért is gondoltam, hogy jöjjünk el, tettem azt a javaslatot, hogy jöjjünk ide Nagyszalontára, hiszen itt azért több fantasztikus eredmény volt, amiről ma kicsit keveset beszéltünk. Például szerintem óriási eredmény itt Nagyszalontán, hogy hosszú évek küzdelmek után, de az idéntől sikerült egy önálló magyar iskolát elindítani. Talán ennek az önálló magyar iskolának a létében már az az előzetes, a Dévai Szent Ferenc Alapítványról szóló döntés is benne volt, és azt gondolom, hogy ha ilyen döntéseket merünk hozni, ilyen ügyek vannak, akkor ezen ügyek mellé pártállástól függetlenül gyakorlatilag mindenki fel tud és fel mer sorakozni. Talán előbbre jutottunk volna a mai nap is, hogyha több ilyen ügyet tudnánk a zászlóra tűzni, ami mögé Magyarországról is, innen is, egyházi részről is egységesen fel lehet sorakozni.

Úgyhogy a polgármester úrnak ezúton is gratulálok az itt elért eredményekhez, és további jó munkát és bátor döntéseket kívánok, hiszen ez egy nehéz terület, mivel a városban körülbelül fele-fele arányban vannak románok és magyarok. De abban az esetben, hogyha így lehet vezetni egy várost, akkor biztos vagyok abban, hogy a következő önkormányzati választásokon is lehet sikert és eredményt elérni. *(Taps.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Szili Katalin alelnök asszony!

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselőtársaim! Kedves Vendéglátóink, Vendégeink! Összességében három, számomra rendkívül fontos tanulságot szeretnék megosztani önökkel. Egyrészt megköszönöm, amit elmondtak, és ezt úgy tekintem, hogy ez a bizalom jele. Ez a bizalom jele, hiszen én a nemzetet úgy tekintem, mint egy nagy családot, ahol a családtagok kell hogy beszéljenek egymással, és kell hogy megosszák egymással saját problémáikat, gondjaikat. Ez a bizottság, a nemzeti összetartozás bizottsága pontosan azt a feladatot tűzte ki magának célul, és a parlamenttől is ezt kapta, hogy ezt az összefogást, ezt az összetartozást segítse elő. Így remélem, hogy ezzel a mai összejövettelünkkel és ezzel a kihelyezett bizottsági ülésünkkel, ha csak egy jottányit sikerült ahhoz a felismeréshez jutnunk, és ezzel egy lépéssel tovább jutnunk, ami pontosan ennek a nemzetnek a közös céljait jelenti, hogy mindig legyen képvisellete. Legyen képvisellete, hiszen csak akkor tud az asztalra tenni olyan kérdéseket, amelyek itt is felmerültek, amelyek az autonómia kérdését, a finanszírozás kérdését, a megmaradásunkat, az oktatásunkat, a kultúránkat jelentik.

Tisztelt vendéglátóink, vagy vendégeink most a bizottsági ülésen, szeretném önöknek ezt megköszönni, és mindannyiuk felszólalásából és megnyilatkozásából pontosan azt a felismerést érzékelttem, hogy igény van erre az összefogásra, igény van az együttműködésre, és ha szükség van arra, hogy mi ebben – bármiben – közreműködjünk és ezt elősegítsük, ezt szeretném a magunk nevében is kínálni. Hiszen azért a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumán, ahol 80-90 képviselő ült, és a magyarországi pártok is mindig jelen voltak, mindig tudtunk olyan ügyet az asztalra tenni, ami mentén konszenzust tudtunk teremteni. Ennek is köszönhető, hogy ma 12 olyan stratégiai anyag van a birtokunkban, amely nem egy ciklusra szólt, hanem ciklusokon túlnyúlik, és mindannyian a magunkénak tekintjük.

Köszönöm szépen, és köszönöm, hogy itt lehettem. *(Taps.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dr. Kovács Ferenc alelnök úr!

DR. KOVÁCS FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. Én is fontosnak tartom, hogy mindannyian tudjuk, hogy valóban történelmi pillanat ez a kihelyezett bizottsági ülés, viszont én úgy jöttem ide, hogy ez egy munkaértekezlet lesz, melynek az a célja, hogy megbeszéljük, hogyan állunk, és mit tudunk tenni a nemzeti összetartozás érdekében. Azt gondolom, az első fele sikerült, hiszen ez megkerülhetetlen, hogy ki hogyan gondolkodik erről a nagyon fontos közös ügyünkről. Lehet, hogy a második részéhez egy újabb bizottsági ülés kellene, amikor arról beszélünk, hogy mit tudunk tenni, hogy mit tud tenni a politika, mit tudnak tenni a központi, az országos, a regionális önkormányzatok, a civil szervezetek, az egyházak.

Azt gondolom, azért a mai tanácskozásunkon is a hangsúlyt arra kell helyeznünk, hogy a pohár félig tele van, a közös nevezőre, ahogy püspök úr mondta, az integrációra, mert van egy közös nevezőnk. És azért vannak a Partiumnak is olyan adottságai, amelyek lehetőséget jelentenek, hiszen négy-négy határ menti megye, ez ugye a pályázati rendszerben is megjelenik, és mi próbálkozunk Illyés Gyula kollégámmal és Beregszásssal együtt egy hármas EGT-területet kialakítására, amit most már ETT-nek mondanak, ami a 2014-es EU-költségvetésben egy fontos infrastruktúra lesz bizonyos pályázati források, közös célok

megvalósításához. Most ez is egy megoldatlan kérdés, mert úgy állunk, hogy Beregszász részéről, tehát ukrán oldalról rendben van, magyar oldalról rendben van, meg is nyertünk most egy kisebb összeget az elindításhoz, viszont a román oldal nincs rendben. Nem tudom pontosan, hogy miért, ez megint egy olyan kérdés, ami általános, tehát mind a négy-négy magyar és román oldalon lévő megyének fontos, és szeretném például ezt kiemelni, felhívni erre a figyelmet. Illetve azt szeretném tudatosítani, hogy akkor is, ha erre ma már nem volt idő, valahogy kezdjük el összeírni, együtt megbeszélni a különböző fórumokon ezeket a fontos dolgokat, a praktikus, gyakorlati dolgokat, hiszen ennek a tanácskozásnak, bár történelmi, a jelentősége majd ott mutatkozik meg, hogy milyen eredményeket hoz, mit tud összefogni, erősíteni, és esetleg új dolgokat elindítani.

De mindent összefoglalva: én is nagyon örülök, hogy itt lehettem, köszönöm szépen. (Taps.)

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Szávay István képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Szávay István vagyok, a Jobbik Magyarországiért Mozgalom képviselője, tisztelettel köszönöm én is a kedves vendéglátóinknak ezt a lehetőséget, hogy itt lehetünk, önökkel találkozhattunk és beszélhettünk.

Az elhangzottakkal kapcsolatban engedjék meg, hogy csak a közös felelősségre hívjam fel a figyelmet. Amit itt hallottunk, arról kicsit az jut eszembe, hogy ha többszereplős egy játék, akkor a nagy és az erősebb mindig széthúzással és az egység feladásával vádolja a kisebbet, a kisebb pedig mindig dölyfösséggel és kizárólagosságra törekvéssel a másikat. Nincs ez másként Magyarországon sem, viszont vannak olyan ügyek és célok, ahol ezeket a dolgokat félre kell tenni. Úgy gondolom, a nemzeti összetartozás bizottsága azért tud jól működni és fog tudni a jövőben is jól működni, mert az alapvető kérdésekben tudunk konszenzusra törekedni. Ez persze minden részt vevő fél közös felelőssége, de úgy gondolom, az, hogy hétfőn egy négypárti közös konszenzussal fogadott el a bizottság – kormánypárti és ellenzéki képviselők egyaránt – egy, a szerb kárpótlási törvényt elítélő nyilatkozatot, azt hiszem, hogy ennek súlya van, és nemcsak hogy súlya van, hanem eredménye is lesz a jövőben, látva a híreket.

Úgy gondolom, és nem mint egy párt képviselője kívánok szólni, hanem mint a bizottság tagja, de annyit mégis hadd mondjak el önöknek, hogy a nemzeti kormány és annak a nemzeti ellenzéke a nemzetpolitikai célok igen döntő többségében egyetért, még akkor is, ha a módszereinkben néha kicsit máshogy látjuk az utat. Azt hallottuk itt, különösen a pártok képviselőitől, hogy igazából mindenki egyetért abban, hogy mi a probléma, csak valahogy más úton próbálják keresni a megoldást. Arról, hogy ebben mi az anyaország felelőssége, kicsit kevés szó esett most ezen a tanácskozáson, kicsit sok volt a szimbólum és kicsit kevés a konkrétum, engedjék meg, hogy egy dologba belekapaszkodjak mégis. Elhangzott az egyik előadásban a nyelv fontossága a megmaradásban, összekapcsolva ezt a gazdasági célokkal és lehetőségekkel – és elnézést kérek az előadótól, hogy nem idézem pontosan –, amikor a munkahelyről és a munkahelyteremtésről, és ennek a magyar nyelv tudásával való összekapcsolásáról és ennek fontosságáról beszélt.

Azt hiszem, az elmúlt másfél évben elég sok minden történt Magyarországon, ami inkább a szimbólumok mezején mozog. A kettős állampolgárság nyilván egy valós, kézzel fogható konkrétum, de nagyon sok minden a szimbólumok mezején mozgott, most már jó lenne beszélni a konkrétumokról. Magyarországnak nem csak az a felelőssége, hogy érezteti azt, hogy fontosnak tartja az elcsatolt területek magyarságával való kapcsolattartást és felelősséget vállal értük, hanem jobb lenne minél több konkrét cselekvésről, konkrét programról és olyan konkrét segítségnyújtásról beszélni, ami a megmaradást szolgálja, és a

megmaradásnak nem csak az identitásban vállalt, hanem gazdasági lehetőségekben segített, alátámasztott módjait adja. Nagy örömmel hallottam a testvérvárosi, a regionális együttműködésekről, ezek mind-mind erről szólnak, ezeket a lehetőségeket kell minél inkább kiterjeszteni. Van még egy pici időnk, amíg itt fogunk maradni, akár az ebédszünetben, akár egyebekben, talán a sajtó jelenlétében mi sem mondtuk meg világosan, hogy miért és hogyan, milyen keretek között jövünk, de akár négy szemközt vagy többekkel kicsit beszélhetünk arról is, hogy mik a konkrét problémák. Na, nem egymásra, hanem általában az itteni közösségekről, hogy önök, akiket hallgattunk, akiknek a beszámolóit hallgattuk, mit várnak el tőlünk, a magyar kormánytól, Magyarországtól, az Országgyűléstől, ettől a bizottságtól, akár egészen apró ügyeket, aminek érdemes utánanézni, amivel érdemes foglalkozni.

Még egyetlen mondatot főkonzul úr felé: nem volt még lehetőségem, annak ellenére, hogy magam nem egy és nem két alkalommal tettem adott esetben a kormány külpolitikája irányában bíráló megjegyzéseket, mindenképpen fontosnak tartom ugyanakkor a jó dolgok elismerését. Magam nemrégiben voltam mindkettő, mind a kolozsvári, mind a csíkszeredai főkonzulátuson, és örömmel tapasztaltam, és szeretném megerősíteni, amit főkonzul úr elmondott az állampolgársági ügyintézés folyamatával kapcsolatban, azt hiszem, ez tényleg nagyszerű dolog, ilyen felemelő pillanatokkal magam is találkoztam, amit főkonzul úr is említett. Illetve egy konkrét ügyben szeretném főkonzul úrnak megköszönni azt a gyors segítséget, amit nemrégiben a kolozsvári táblával fényképezkedő magyar állampolgárok, konkrétan egyébként jobbikos képviselők érdekében nyújtott, és arra bízatom főkonzul urat, hogy a továbbiakban is ilyen határozottan és gyorsan lépjen föl, ha magyar állampolgárokkal van probléma, vagy akár hatósági zaklatás éri őket Erdélyben.

Köszönöm szépen mindnyájuknak az elhangzottakat, a kedves szavakat, nagyon jó volt konkrét ügyekben is tájékozódni a magyarság helyzetéről, a civil szervezetek, önkormányzatok, illetve a pártok részéről. Arra bízatom önöket, hogy keressenek minket bármilyen gonddal-problémával, akár aprónak tűnő ügygel is, azt hiszem, hogy segíteni és jól felelősséget vállalni csak akkor tudunk, ha tudjuk, hogy mi a baj, ha tudjuk, hogy mi a feladatunk, és azt, hogy mi a feladat, nem mindig tudjuk saját magunk meghatározni.

Köszönöm szépen, hogy itt lehettem. (*Taps.*)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Alelnök asszony független képviselő, a többiek pedig Fidesz-KDNP-s képviselők, Szávay képviselő úr pedig a Jobbik képviselője. Ezt csak a korrektség kedvéért mondtam el, mert azt hiszem, a többiek nem mondták, hogy milyen pártfrakcióhoz tartoznak. Kőszegi Zoltán képviselő úr!

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm szépen. Polgármester Úr, Kedves Szalontaiak, Kedves Partiumiak! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy itt lehetünk.

Mindenekelőtt szeretnék gratulálni polgármester úrnak, az itt élőknek, minden partiuminak, politikai szervezeteknek és természetesen az egyházaknak az eddig elért eredményekhez, és szeretném megköszönni csonka-magyarországi magyarként mindazt a küzdelmet, mindazt az áldozatot, amit az elmúlt évszázadok során, különösen az elmúlt néhány évtizedben tettek azért, hogy itt a magyar megmaradjon, és hogy jelenről és jövőről tudjunk beszélni. Tehát gratulálok, és köszönöm mindenekelőtt.

Úgy gondolom, az első felszólalásokban a problémák felvetése, a nézetkülönbségek hangoztatása kicsit nekünk is szólt – ezért is jöttünk, szerintem szükséges és fontos volt, hogy tudjunk ezekről a konfliktusokról, problémákról, különbségekről –, nem azért, mert nekünk kell megmondani, hogy hogyan oldják meg ezeket és hogyan oldják fel, hanem azért, mert tudnunk kell ezekről. Tehát úgy gondolom, ezek az üzenetek nekünk is szóltak, nem csak egymásnak, és ezekkel nekünk számolnunk kell, bár nagyon sok mindent tudunk, és sok tapasztalatunk van nekünk is. Mindenképpen szeretném a felszólalásokból kiemelni azt, hogy

nagyon fontos, és az együttműködés egyik alapelve az, hogy olyan magyarok, olyan emberek fogjanak össze a közös ügyért, akik tisztességesek, akik nem korruptak, illetve akik készek minden áldozatra. Ez alapvető dolog, és hogyha hitben élő, mondjuk ki: Krisztust követő emberek vagyunk, akkor ez bennünk van, és akkor már az alapvető nézetkülönbségeket el is simítottuk. Ezekre az alapértékekre helyezkedve szerintem meg lehet találni az együttműködést, és meg is kell hogy találják.

Hogyha Nagyszalontára és a Partiumra nézünk, akkor ott van Magyarország hóna alatt. Bocsánat a kifejezésért, de ez olyan kérdés, hogy ha van hónalja valaminek, akkor hol van a hóna, ezt meg lehet kérdezni, de ezt nehezen tudnánk megmondani. Hát ez a nagy kérdés, hogyha Magyarország hónaljában vagyunk, akkor a hónát meg kellene határozni: Európa térképére újra fel kellene festeni, fel kellene rajzolni Magyarországot minden értelemben, társadalompolitikai, gazdasági értelemben, és ez együttes, közös felelősségünk. Tehát nem csak a magyarországi magyaroknak, hanem az Erdélyben, a határon túl élő magyaroknak is, közösen újra fel kell festenünk Magyarországot Európa térképére, hogy egy erős Magyarország hónaljában legyen a Partium gazdaságilag és politikailag is. Úgy érzem, hogy most elindultunk egy úton, és ez a mi felelősségünk és a mi feladatunk magyarországi politikai erőknél, hogy ezt minél sikeresebben tudjuk ezt elérni. *(Elnémul a hangosítás. – Elnök: Öt perc után kikapcsol. – Derültség.)* Szerintem nem volt öt perc, három és fél percnél járok, de zárom a gondolatomat.

Látok esélyt az együttműködésre és az összefogásra, és Nándorfehérvár 555 évfordulóján két történelmi személyiséget hadd említsek: Kapisztrán Szent János és Hunyadi János két teljesen külön személyiség volt, hogyha nekik a mindennapokban együtt kellett volna működni, szerintem nagyon sokat veszekedtek volna, és nagyon sok mindent másként láttak. Azonban akkor, abban a történelmi pillanatban, abban a történelmi helyzetben mindent félreraktak, és mindketten hozzárakták azt, amit a csata sikeréhez hozzá kellett rakni, együttműködtek, sikerre vitték az ügyet, és az egyik leghíresebb, legnemesebb történelmi tette volt a magyarságnak, amiért a mai napig is a világban a harangok délben megszólalnak. Szerintem vegyünk példát róluk. Történelmi esemény, történelmi alkalom a mai találkozásunk egy történelmi évfordulón: Nándorfehérvár 555. és az '56-os forradalom 55. évfordulóján vagyunk itt. Merítsünk ezekből a történelmi eseményekből mi is erőt, vegyünk példát, csak így léphetünk túl ezen a mérföldkövön, ahova most elértünk, hogyha összefogunk alázattal, hittel, szeretettel, egymás iránti tisztelettel, tisztességgel, és ne feledjük: a dicsőség Istené, viszont a megmaradás ajándéka a miénk lesz.

Ennek reményében köszönöm még egyszer, hogy itt lehettem, és további sok sikert, kitartást és szoros együttműködést kívánok mindenkinek. *(Taps.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem, kíván-e valaki hozzászólni, mielőtt bezárom a bizottsági ülést. *(Jelzésre.)* Igen, Szabó Ödön.

SZABÓ ÖDÖN ügyvezető elnök (Romániai Magyar Demokrata Szövetség, Bihar megyei szervezet): Szeretném megköszönni a bizottságnak, hogy eljött Nagyszalontára és Bihar vármegyébe. Azt gondolom, egy ilyen találkozáson túl kell mutatnia azon, hogy ha találkozunk, akkor csak a szépeket mondjuk el egymásnak. Tehát ha egy bizottsági ülésen azt várjuk el egymástól, hogy mindig azt fogjuk bemutatni, ami jó, és nem beszélünk határozottan esetleg azokról, amik időlegesen – ismétlen, időlegesen – esetleg elválasztanak bennünket, akkor nem vagyunk korrektek önmagunkhoz. Az, amit esetleg felrónak, az az, hogy felkészültünk. Mi arra törekedtünk, hogy egy képet mutassunk a jelenlegi helyzetről.

Nekem négy gyermekem van, és bármelyik pillanatban megszülethet az ötödik. *(Taps.)* Vallásomat megvallom, katolikus vagyok. Amikor a gyerekeimet nevelem, úgy nevelem, hogy nem teszek különbséget köztük. Nem szeretem az egyiket jobban, mint a

másikat. Ha Magyarországot úgy hívjuk, hogy anyaország, az első elvárás ez. Én is az anyaország gyermeke vagyok, mint Zatykó Gyula barátom vagy az MPP-s kollégám. Ezt várjuk el az anyaországtól, hogy gyerekei legyünk mindenképp. Ha ezt nem így tesszük, akkor a szülői felelősségünkkel van baj. Ha a határon túl nem a szeretetet erősítjük, hanem az egyiknek zsebpénzt adunk, hogy a másikkal harcoljon, akkor nem jól cselekszünk. Ehhez próbáltam – lehet, plasztikusan, lehet, nem politológusi diplomához mértén – felhívni a figyelmet. Egy ilyen bizottságnak ez a feladata. Egy bizottság előtt, azt gondolom, akkor, ha Romániában élünk, az elsődleges felelőssége annak van, aki itt él. Az, aki átbiciklizik Erdélyen, és utána mi itt maradunk a 7 százaléknyi magyarságunkkal, 93 százaléknyi többséggel, a felelősség teljesen más. Támogatni támogathatnak bennünket, segíteni segíthetnek, és erre számítunk is és elvárjuk, de azt gondolom, az első felelősség azé, aki itt él, akik itt élnek, akiknek a szomszédja román nemzetiségű, és összetalálkoznak a kapuban, akivel együtt a polgármesteri hivattal, kétharmados RMDSZ-többséggel – nekünk is van kétharmadunk – Nagyszalontán elértük azt, hogy legyen önálló magyar iskola, és az önálló magyar iskola ellen itt, Nagyszalontán azok voltak a legharsányabbak, akik a másik kétharmadhoz húznak.

Azt gondolom, ezekről a dolgokról őszintén kell beszélni. Vannak dolgok, amelyekről ilyen tág körben, és vannak dolgok, amelyekről négy szemközt, mert nem tartozik másra. Magyarországra mindig büszke voltam, mindig, és büszke is akarok lenni. Nekünk mindig jó volt az, hogy 1989 előtt a románok is a magyar televíziót nézték, mert nem volt román adás. Azért, hogy '89 előtt átmentünk a határon, és ott tele voltak a boltok, mindenki bennünket irigyelt. Mert volt egy olyan anyaországunk, amire fel lehetett nézni, és azt gondolom, ezt szeretnénk továbbra is, hogyha ebben kaphatnánk segítséget. Nem minden jó a határon túl, amit Magyarországon végrehajtanak. Ha most itt hirtelen – senki ne sértődjön meg – az utóbbi intézkedésekből egyet-kettőt Romániában bevezetnének, nekünk ki kellene vonulnunk az utcára. Ha a prefektúra intézményét megerősítenék, ha az iskolákat a minisztériumok alá rendelnék, és elvonnák a nagyszalontai magyar iskolát és a bukaresti Oktatási Minisztériumhoz tartana, nekünk ki kellene vonulnunk az utcára. Tehát a magyarországi receptek a határon túlra – közigazgatásról beszélünk, és nem a nemzetpolitikáról –, nem mindig ugyanúgy érvényesek.

Arra kérem önöket, hogy akkor, amikor határon túli stratégiákban gondolkodunk, akkor kérjék ki és higgyék a határon túli magyarok véleményét. Köszönöm szépen. (*Taps.*)

Az elnök reflexiói

ELNÖK: Megkérdezem, szeretne-e még valaki hozzászólni? (*Nincs jelzés.*) Úgy látom, hogy nem, akkor engedjék meg, hogy lezárjam a mai bizottsági ülésünket. Én is gyakorló apa vagyok, bár csak két gyermekem van, de én tudom, és szerintem ezt kevés szülő szokta bevallani, hogy nem szeretjük soha egyformán a gyermekeinket: hol ezt szeretjük jobban, hol a másikat. Természetesen ugyanúgy szeretjük, de a helyzet mindig másképp követeli meg egy szülőtől, egy apától is, hogyan szereti éppen a gyermekét. Nehéz ezt bevallani, de valahol szerintem igazam van.

Azt hiszem, több reflexiót is tehetne az elnök egy ilyen hosszú bizottsági ülés után, de azt gondolom, nem is biztos, hogy szerencsés lenne, hogyha próbálnék egy összképet alkotni egy olyan bizottsági ülésről, ami már órák óta zajlik. Úgy gondolom, a magyar receptet nem kívánjuk exportálni, leginkább nem a nemzeti összetartozás bizottsága kívánja ezt megtenni. Többször ért minket, magyar országgyűlési pártokat az a vád, hogy a széthúzást exportáltuk határon túli területekre. Lehet, hogy ez így volt, de akkor hadd tegyek én meg egy hasonló megjegyzést: hovatovább az erdélyi pártok annyira széthúznak, hogy ők exportálják hozzánk ezeket a problémákat, Magyarországra. Sokszor konkrétan érzem már ezeket a jelzéseket, amelyek a mi bizottságunkon is lecsapódnak.

Ezért szeretném – mint bizottsági elnök, mint magyarországi képviselő – felhívni az önök figyelmét arra, amit önök is tudnak, hogy 2012-ben Romániában választások lesznek. Az utolsó pillanatban vannak önök – vagyunk mi –, hogy ez az összefogás meg tudjon valósulni. Mert ha az összefogás nem fog megvalósulni itt, Erdélyben, akkor lehet, hogy a magyar politikai pártoknak esélye sem lesz ezen a választáson elindulni. Ezt valamikor ki kell mondani. 2011 októbere van, azt gondolom, hogy önöknek ezt az összefogást meg kell valósítani. Nyilván mi nem tudjuk eldönteni, hogy ez hogyan lehetséges, javaslatokat sem tudunk erre tenni. Mi próbálunk adni egy lehetőséget, egy teret annak, hogy önök akár egymással is le tudjanak ülni egy asztalhoz, meg tudják vitatni azokat a különbözőségeket, amelyek önöket jellemzik, és onnantól kezdve önöknek kellene keresni azokat a pontokat, ami alapján együttesen lehet politizálni annak érdekében, hogy például a parlamenti képviselet ezután is megvalósuljon Romániában. De ezt csak önök tudják megtenni, mi esetleg lehetőséget tudunk teremteni ebben, illetve segítséget tudunk nyújtani, és én ezt felajánlom – nyilván ez is volt az egyik célja ennek a bizottsági ülésnek –, és felajánlom eztán is. Megyannak azok a hivatalos fórumok, ahol ezt meg lehet tenni, ilyen a KMKF, ilyen a MÁÉRT, ilyen a mi bizottságunk kerete, de bármilyen egyéb más módon is lehetséges ez, hogy önök ezt meg tudják tenni.

Azt gondolom, össznemzeti érdek, hogy ez megszülessen, és hogyha egyébként a pártok céljait, azt a célrendszert megnéznénk, ami alapján önök politizálnak, hát állítom, hogy kilencvenvalahány százalékban ugyanaz, csak a személyi különbözőségeket, illetve ellentéteket kell elfelejteni – vagy nem elfelejteni, mert az ember nem felejt el soha semmit, főleg nem a rosszat, hanem félretenni –, és közösen politizálni annak érdekében, hogy a siker meg tudjon valósulni 2012-ben is. Mert akkor meg tud valósulni.

Polgármester úrral közben beszélgettünk arról, hogy talán a Partiumban ez volt az első olyan találkozó, nem csak egy magyar parlamenti bizottsággal, hanem partiumi keretek között, ahol a történelmi egyházak, a politikai pártok, a civil szervezetek, az érdeklődők, a sajtó egy asztal mellé tudtak leülni. Tudom, hogy a Partium nem egy olyan egységes régió, mint mondjuk a székelyföld vagy egyéb más régiói a volt Magyarországnak, hiszen a történelem hozta létre ezt a régiót, vagy a történelmi kényszerűség, amely több évszázadra el is felejtődött, és valamikor 1990-ben kezdte újra megfogalmazni ez a terület az ilyen identitását. De ha már ilyen van, akkor erősítsük, és tényleg – nem akarok senkit sem kiemelni, de ahogy Szilágyi Ferenc úr megtette – keressük azokat a pontokat, amelyek erősítenek bennünket. Ennek a régiónak tényleg nagyon sok olyan pontja van, ami kicsit erősítve óriási lehetőségeket ad ennek a régiónak, ami sokkal-sokkal jobb helyzetbe tudja hozni más erdélyi régiókkal szemben, és ebből a szempontból is szerencsés volt ez a tanácskozás. Nagyon jó lenne, hogyha ezt tudnánk továbbfolytatni.

Arra nem teszek ígéretet, hogy mi fél évente-évente vissza tudunk ide jönni, de talán ez a bizottsági ülés, ez a tanácskozás is ráébresztette önöket is arra, hogy ennek van értelme, és folytassák tovább ezt az eszmecsere-t, tudjanak rátérni már a konkrét dolgokra is, ami elsősorban az önök életét itt, helyben befolyásolja. Ehhez természetesen mi is mindig, minden eszközzel meg fogjuk adni a segítséget.

Szeretnék még egyszer köszönetet mondani polgármester úrnak, Nagyszalonta önkormányzatának, főkonzul úrnak, mindenkinek, aki segített abban, hogy létrejöjjön ez a találkozó. Örülök annak, hogy ilyen sokan el tudtunk jönni, ilyen sokan a napi gondok-bajokat, munkát félretették azért, hogy ma magyarországi és erdélyi politikusok, közéleti emberek, civil szervezetek találkozni tudjanak.

Az ülés bezárása

Még egyszer köszönöm szépen, az ezt követő ebédre mindenkit, aki itt van a teremben és végig bírta ülni ezt a maratoni bizottsági ülést, sok szeretettel várom, ott alkalom nyílik

arra, hogy továbbfolytassuk az eszmecsérét. A bizottsági ülés végén kérem, hogy énekeljük el a Himnuszt. Köszönöm. *(A jelenlévők helyükről felállva eléneklik a Himnuszt.)*

Köszönöm szépen. Elmulasztottam még egy dolgot: gyorsíróknak, Szoltsányi Veronika Katalinnak megköszönni a munkáját. *(Taps.)*

(Az ülés befejezésének időpontja: 14 óra 40 perc)

Potápi Árpád János
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin